

WAPENBROEDERS

UITGAVE VAN
INDIË-VETERANEN

Losse nummers 40 cent



1e Jaargang No. 7
Verschijnt per 14 dagen
16 Februari 1952

Voorlopig Redactie-adres
Copernicusstraat 57b
Amsterdam

Voorlopig Secretariaat
Postbus 76
Apeldoorn
Postgiro: 448080
t.n.v. S. Toom,
Deventerstraat 62
Apeldoorn

OP DE KORREL

- * Boodschap van de Java-
zee
- * Ja Sobat, jij well!
- * Voor onze Generaal
- * Politieke landmijnen
- * Onuitgegeven brochure
- * Gevaar
- * Nieuw-Guinea
- * Ledepoppen

Foto Bill Carmiggelt

Onze gewapende
ambassadeurs in
KOREA

Boodschap van de Java-zee

OP 27 FEBRUARI zal het tien jaar geleden zijn, dat de slag op de Javazee werd gestreden en dat de, van een geallieerd eskader deel uitmakende kern van de Nederlandse vloot, ten onder ging.

Het was de laatste poging om Nederlands-Indië te behouden, een vastberaden poging zowel politiek als militair. Deze poging faalde. Het geallieerd eskader vocht een heldenstrijd en verdween in de golven van de Javazee.

Of de strijd misschien krijgskundig anders of beter had kunnen worden gestreden, zoals wel beweerd wordt, en of de opoffering nu wel strategisch geheel gerechtvaardigd was, och, wat doet het er nu eigenlijk toe. De slag in de Javazee betekende, mét de ondergang van onze vloot, het einde van Nederlands-Indië. De vloot zou herrijzen, Nederlands-Indië helaas niet. Om deze laatste reden is de slag op de Javazee van historische betekenis. De mogelijkheid, dat de ondergang van Nederlands-Indië het gevolg zou kunnen zijn van het vrijlaten van de zee aan de vijand, werd door de vlootleiding aangevoeld, vandaar de laatste, desperate en moedige aanval van een reeds gehavend eskader met dodelijk-vermoeide bemanningen en zonder vliegtuigsteun op een intacte en sterkere vijand.

Het is niet om deze historische betekenis, dat ik u op deze plaats oproep tot een gedenken van de slag op de Javazee. Het is om een zinvoller reden:

Wanneer wij ons indenken de gemoedstoestand van de eskadercommandant, Schout-bij-Nacht Doorman, op het ogenblik dat hij het sein gaf voor de aanval; wanneer wij een ogenblik stil willen blijven staan bij de nagedachtenis van de bemanningen die zonder aarzeling hun laatste krachten en hoogste moreel gaven bij het inzetten van die aanval; wanneer wij een ogenblik weer willen zien het visioen van dat kleine eskader van vijf kruisers en negen torpedobootjagers, stuivend door de wateren van de Javazee voor de laatste strijd; dan past ons slechts de diepste eerbied voor de kerels, die tot het laatste schip doorvochten en een stil herdenken voor degenen die niet alleen de grote strijd voor hun land hebben gestreden, maar tevens hun laatste eigen strijd. En het kostbaarste en onsterfelijke, dat wij kunnen behouden uit dit gedenken is de geest, die in het eskader van Doorman meevoer op de laatste missie. De geest van offervaardigheid voor het Vaderland, van gehoorzaamheid aan de Plicht waarvoor alle doctrines van het zelfbehoud moeten zwijgen, de geest die de Nederlandse Marine heeft bezield sinds het eerste Nederlandse schip van oorlog de zeeën bevoer en die de geest is, zonder welke de natie gedoemd is eerloos en verachtelijk tenonder te gaan.

Deze geest, die niet alleen op de Javazee is gebleken doch daar tot de grootste hoogte steeg, moge weerklank vinden in de harten der jongeren nu het er om gaat, Nederland uit de impasse te redden. Hij laat zich voor ons uiten in:

VOOR NEDERLAND EN ORANJE!

Zij rusten in vrede, zij en hun schepen.

A. S. PINKE, Vice-Admiraal b.d.
Oud-Commandant Zeemacht in het Oosten.



Maar jij, Sobat, jij wèl

WANNEER je, zoals wij, sobat, wij patiënten, de gehele dag op bed moet liggen, dan komt er een moment, dat je ophoudt met het tellen van de banen van het behang of de vliegspatjes tegen het plafond van je kamer. En dat moment komt vlugger dan je denkt. En wanneer dat ogenblik aanbreekt, dan krijg je zo'n knagend gevoel daar, op die plaats waar je hart zit. Je voelt je dan o zo onbelangrijk en je ziet in, hoe belangrijk je was, toen je nog kerngezond rondliep. Je voelt je dan een last voor je omgeving, profiterend van de sociale voordelen van onze maatschappij. Je voelt je een parasiet. Je bent dan dat radertje, dat wielkje, dat de horlogemaker verwonderd in zijn handen houdt, want nu dit radertje er uit is, blijkt het klokje toch te lopen. Vanzelfsprekend kan dat radertje straks, als het schoongemaakt is, wel weer dienst doen in een ander klokje, maar je vraagt je tóch af: „Wannéer is het schoon en in welk klokje past het?” En al die tijd ligt dat wielkje daar in die lade, nutteloos, voorlopig zonder enige bestemming.

Wij, sobat, wij patiënten, wij hebben ons gevoeld zoals dat radertje zich voelen zou wanneer het een redelijk iets zou zijn geweest. In die één, twee of meer jaren dat wij ziek zijn, hebben we veel nagedacht. Hebben we ingezien, hoe belangrijk we vroeger waren en hoe weinig notitie we er toen van namen. En al weten wij, dat we straks als we in de maatschappij terugkeren, weer op de normale manier belangrijk zullen zijn, er is één ding dat nu belangrijk is: **Jij, sobat, jij wel, jij bent nu belangrijk!** Als individu en als socius, als maat, als gemeenschapswezen.

De mens is afhankelijk van de maatschappij, maar ook het omgekeerde is waar. In principe misschien in veel sterkere zin nog. **De maatschappij is ook afhankelijk van de mens.** De mens van heden maakt ook de hedendaagse maatschappij.

En je weet, sobat, hoe corrupt en bureaucratisch onze moderne maatschappij is. Vol van egoïsme, kortzichtigheid, wanbegrip en struisvogelpolitiek. Maar weet je ook, sobat, dat er tallozen zijn, die het niet weten, niet **willen** weten? Ook in ons dierbaar Nederlandje? En dat juist vooral vanwege dat egoïsme. Omdat het **wèl** willen weten inhoudt: **Het beter nakomen van morele- en sociale verplichtingen**, voor iedereen en voor allen, voor de „hogen” en de nederigen, voor werkgevers en werknemers.

Ik weet, sobat, jij kent de mankementen van en in onze maatschappij, misschien nog beter dan ik. Ik heb er alleen behoefte aan ze weer eens in het middelpunt te plaatsen. Ik heb er behoefte aan erop te wijzen, hoe belangrijk je bent, sobat, en met jou alle andere sobats en daaronder versta ik ieder mens, ieder individu, van onze maatschappij. Elk vezeltje en elk radertje.

Want, zie je, wanneer nu elk vezeltje minder corrupt was, minder bureaucratisch, minder kortzichtig, minder

laks en wanneer nu elk radertje meer begrip toonde, meer liefde, meer rechtvaardigheid en meer billijkheid, wat zou de maatschappij er dan anders uitzien. Dan werd er minder politiek gevoerd ten bate van één enkele partij. Dan ontstond er een betere financiële en economische verhouding. Dan waren de sociale toestanden beter. Dan heerste er meer welvaart en minder armoede. Vooral minder geestelijke armoede. Dan waren de gezinsverhoudingen beter.

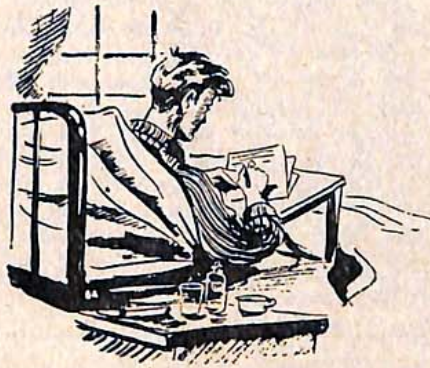
Zie je, sobat, de al of niet geschiktheid van onze maatschappij ligt aan onszelf. We mogen dan kritisch zijn (en dat is ons goed recht; het zou niet goed zijn als we het niet waren) maar om uiteindelijk een door en door gezonde maatschappij te krijgen moeten we aan het begin beginnen. Je kunt niet eerst de eerste verdieping bouwen en dan pas 't fundament en een „gammel” huis stut je eerst en dan begin je van beneden af aan met de herstelwerkzaamheden.

Zo ook onze maatschappij, sobat. We mogen gerust stutjes zetten, maar uiteindelijk moeten we onszelf ook nakijken. Wij zijn het begin van de maatschappij. We mogen gerust 'n grote mond opzetten tegen elk soort van corruptie, maar dan moeten we zelf ook niet corrupt zijn. We mogen gerust die vermaledijde bureaucraten de laan uitschoppen, maar zijn we zelf ook zo, dan, alsjeblijft, ook wij eruit! We mogen gerust anderen verwijten dat ze geen sociale deugden bezitten, maar dan moeten wij die eigenschappen wel bezitten en ze toepassen ook!

Als we 't zo doen, sobat, dan krijgt ons gekanker of onze critiek ineens veel diepere zin en veel grotere waarde. Dan is tenminste 't verwijt weg van de pot

en de ketel. En wanneer we allemaal ons instellen op het geluk van ons allemaal; als iedereen zich in dienst stelt van zijn evenmens, zonder grove egoïstische bijbedoelingen, dan wordt het ideaal, dat het Legioen zich gesteld heeft en waarvoor „Oud-Wapenbroeders” is verschenen, werkelijkheid. Zie je, sobat, je kunt niet verwachten, dat je 'n verziekte maatschappij genezen kunt, zonder de zieke cellen, waaruit ze is opgebouwd (en die cellen zijn wij) te genezen. En iedere cel moet zichzelf genezen met behulp van iedere andere cel. Onze geest heeft door de oorlog een tik gekregen. Hier ligt een werkterrein voor ieder van ons. Je kunt niet zeggen, dat ik lig (ik lig inderdaad!) te zwammen. Ik verdedig hier geen bepaalde geloofsleer, sobat, we mogen gerust idealistisch zijn, maar we moeten ook realistisch blijven. We moeten oog hebben voor de werkelijkheid. Een open oog. Ik weet niet of je je bewust bent van je belangrijke taak. Ik weet wel dit: **Wij, patiënten, zijn op het ogenblik niet zo belangrijk. We kunnen ons wel klaarmaken voor de toekomst. Maar jij, sobat, jij, die een wielkje, een cel in onze maatschappij bent, JIJ WEL, JIJ BENT NU BELANGRIJK!**

C. Lechner, Roermond



Beste Lechner,

je weet niet half, hoe belangrijk jij bent door ons die boodschap uit je ziekbed te geven. Wij, die het geluk hebben gezond te zijn, beseffen inderdaad niet voldoende hoe belangrijk wij behoren te zijn in deze wereld; wij kankeren op de rot maatschappij en zien niet in, dat de rotheid bij ons begint; wij snakken naar gezonde verhoudingen en begrijpen niet, dat die gezondheid bij ons kan beginnen. Wij zullen proberen naar jouw boodschap te leven, Lechner. En ook al zou Oud-Wapenbroeders alleen maar zijn opgezet, om die boodschap van jou te ontvangen en uit te dragen onder ons volk, dan zou het daarvoor al de moeite waard zijn geweest.

VOORWAARTS!



Wel, we zijn zo ver: ons land, op één provincie na, heeft Legioensvertegenwoordigingen gekregen. Nu hebben jullie de kans te werken.

IN DE afgelopen twee weken zijn kleine ploegen van ons bestuur het hele land doorgereisd om het contact te leggen met de mensen, die zich in hun soerats ter beschikking hadden gesteld voor voorlopige vertegenwoordigingen. Zij zullen zo gauw mogelijk met hun werkzaamheden beginnen en de eerste plaatselijke en regionale bijeenkomsten beleggen. Het hele Legioen hoort daar binnenkort dus meer van.

Van deze bijeenkomsten verwachten wij veel. Door het persoonlijk contact met elkaar en de uitwisseling van gedachten komen de ideeën voor gezamenlijke werkzaamheden, die plaatselijk de naam van ons Legioen in de belangstelling kunnen brengen. Maats, die voorlopige vertegenwoordigers hebben wij mogen beoordelen als mieterse lui; laat ze niet in de steek en geef je volle moreel en goede wil in de daadkracht, die hun moet stuwen en via hun het hele Legioen.

Wij zeggen niet zo maar, dat we veel verwachten van de bijeenkomsten. De praktijk van enkele afdelingen, die met groot élan zijn gestart, heeft de waarde getoond. Niet alleen zijn deze afdelingen snel en behoorlijk in ledental gegroeid, maar de plaatselijke pers heeft er aandacht aan besteed en zo is de naam van het Legioen bekend geworden in vele huiskamers, die wij anders moeilijk hadden kunnen bereiken.

We kunnen dus zeggen, dat het Legioen zijn opmars is begonnen. De opmars voor Nederland's toekomst.

Elk onzer weet, dat die niet makkelijk zal zijn, maar daar vragen wij ook niet om; het doel is alle moeilijkheden en offers waard.

Ons land verkeert thans in een ernstige crisis en, zoals wij reeds in ons vorige nummer hebben gezegd, er zijn een aantal factoren, die de uitslag van die crisis zullen beïnvloeden . . . ten gunste of ten ongunste van onze toekomst. Uiterste

waakzaamheid is dus geboden, zowel voor het Legioen als voor elk onzer persoonlijk. Dit dwingt ons ook, inhoud en toon van ons orgaan enigszins vaste richting te geven. Het is volkomen juist, wanneer ons verweten wordt dat deze tot dusver, ondanks dat zij in staat waren de gedachten en gevoelens van duizenden onzer uit te drukken, min of meer een terugblikkend en daardoor negatief karakter droegen. Wij zijn ook gedwongen, om in verband met de komende verkiezingen en de talloze brieven om advies, die ons uit alle delen van het land bereikten, ons te begeven op het gladste gebied, dat in Nederland maar denk-

Er is een legerorder verschenen, welke van groot belang is voor Indië-veteranen, die langer dan 30 maanden in de tropen hebben gediend.

Tot nog toe kreeg men namelijk een demobilisatiepremie van tien gulden voor elke maand tropendienst tot een maximum van 300 gulden. Deze maximumgrens is opgeheven, zodat men ook over de maanden boven de 30 krijgt uitbetaald. Tot voorbeeld: de sobat, die drie jaar in Indië heeft gediend (zijnde 36 maanden), heeft nog 60 gulden te goed.

Aanvragen voor uitbetaling van dit restant moeten gericht worden tot de:

**AFDELING NA-BETALING
DEMobilisatieCENTRUM
AMERSFOORT.**

baar is: de politiek, die rechtstreeks het landsbelang aangaat. Wij moeten daarbij geen millimeter wijken van het standpunt, waar wij op staan en dat wij eigenlijk reeds innamen op het ogenblik dat de eerste Mof op Nederlandse bodem trad: het standpunt, dat in tijden van de diepste nood voor elke Nederlander maar één, absoluut en alles-overheersend belang mag bestaan: dat van het vaderland.

Dat belang kan op velerlei wijze gediend worden. Voor de nood, waarin Nederland thans verkeert, is één van de belangrijkste redmiddelen de eensgezindheid, de nationale saamhorigheid. Wij hebben vanaf ons eerste nummer op dit aambeeld

geslagen en alle oren, die niet afgestemd zijn op klikjes- of persoonlijke belangen, moeten dit verstaan hebben zonder daarbij te zoeken naar één bijklank. Maar die andere oren willen er persé iets bijhoren en omdat dit nu eenmaal niet mogelijk is, maken zij die bijgeluiden zelf en zeggen dan: „Hoor 's, . . . hoor 's . . . die klank is niet zuiver.“ Dit is niet zo maar een veronderstelling van ons, de praktijk is er al, je vindt die in dit nummer reeds. Ook ons standpunt daartegenover.

Maats, dit is het, wat wij voor nu te zeggen hebben. Het appèl is beantwoord, — we zijn aangetreden, hebben ons eerst op elkaar gericht, er is omgehangen en . . . wel maats, voorwaarts dan maar. We hebben nu geen pelopporetjes meer om in de opgeslagen klep onze strijd-lustigheid uit te drukken, we hebben geen bren of gewone spuit meer in de handen en ons terrein is niet meer het sawahveld, de bush, de verlaten, doodstille kampong, het moeras. Maar warm de strijd-lust op in je hart, neem het wapen van je geest en moreel en ga het voorterrein van je eigen volk in, zuiver het van destructieve elementen van laksheid en onverschilligheid en richt er je voorpost in.

DRINGEND!

Willen de sobats, die tot nog toe vergeten hebben de abonnementskosten voor „Oud-Wapenbroeders“ over te maken voor het tweede kwartaal, dit zo spoedig mogelijk doen? Wij staan voor de overname der gelden, die tot nu toe bij het voorlopig secretariaat in beheer waren, door onze penningmeester en dan willen wij de hele zaak zo afgerond mogelijk hebben.



Onder de titel „Waarde van het Nederlander-schap” heeft de „Nieuwsbrief”, orgaan van de Stichting Voorlichting Buitenland, in haar editie van begin Februari 1952 uit Oud-Wapenbroeders overgenomen het verhaal over de dood van Henk Karssen. Na het commentaar, dat de redactie daarbij gaf, werd besloten met het volgende: „De Nieuwsbrieven hebben een rekening geopend bij de bank van Landry & Van Till, Parkstraat 6 te Den Haag, onder de naam „Monument Hendrik Karssen”, en daarop zelf reeds een bedrag gestort. Wij zouden onze lezers thans willen verzoeken dit eveneens te doen. Elke gave, hoe klein ook, zal welkom zijn. Het is dan ons voornemen, het aldus bijeen te brengen bedrag ter beschikking te stellen van het Veteranen-Legioen, om op een gepaste wijze en op een geschikte plaats een monument op te richten voor deze werkelijke Nederlander in de beste zin van het woord.”

WIJ ZIJN de hoofdredacteur van de „Nieuwsbrief” heel erkentelijk voor zijn initiatief. Hij zal ons ook ongetwijfeld willen begrijpen, wanneer wij er het navolgende van willen opmerken:

Wij hebben het verhaal van Henk Karssen niet gepubliceerd om er een bepaalde ruchtbaarheid aan te geven; wij hebben in ons orgaan telkens wat ruimte gereserveerd voor een nagedachtenis aan onze maats, die we daar in Indië op de erevelden achterlieten en daar is niet de minste bij-bedoeling bij. Wij willen geen politiek voeren over hun offer, al is dat ons inderdaad in enkele boze brieven verweten. Wij geloven, dat Henk Karssen ook té eenvoudig van ziel en te oprecht was, om te wensen dat er aan de wijze waarop hij stierf, een andere betekenis wordt gegeven dan de werkelijke reden. Wij geloven niet, dat Henk bewust een martelaar was; hij heeft alleen in dat ene, verschrikkelijke ogenblik op die drempel tussen leven en dood, alles wat hij in zich had, losliet, u zou het kunnen voorstellen alsof zijn ziel op het ogenblik dat die zijn borst ontvluchtte, klank had gekregen in die ene schreeuw: „Leve de Koningin!”

En ach, er zijn er zovelen zo gegaan, waar niemand hier in Holland iets van af weet. Zullen wij er enkele noemen? Daar heeft u bijvoorbeeld Ta'alim Waleoeloe, regent van Wai (Ambon), die op 7 Juli 1943 met zijn voltallige gezin werd afgemaakt door de Nipponners omdat hij weigerde met eigen handen het kleine Nederlandse vlaggetje aan de ingang van zijn huis te verwijderen. Daar is het voorbeeld van Mohammed Paijapoe, de

Mohammedaanse regent van Loehoe (ook al in Ambon), die alleen eenmaal in zijn leven een eed van trouw kon zweren en dat reeds gedaan had voor Koningin Wilhelmina en die daarom weigerde, die eed te herhalen voor de Nipponse bezetter. Bij elke weigering werd voor zijn ogen een lid van zijn gezin (een moeder, een vrouw en zeven kinderen) onthoofd en na de tiende weigering trof het samoeraizwaard zijn eigen nek.

Wij kunnen u ook vertellen van de duizenden ongenoemde en onbekende Nederlanders, Ambonezen, Menadonezen en anderen, die in de getorpedeerde wrakken van Japanse transportschepen het Wilhelmus zongen tot het binnenstromende water in de dicht-afgesloten ruimen tot boven hun lippen was gestegen. Wij zouden willen vertellen . . . maar ach, het zijn er zo ontelbaar velen geweest, die hun leven afsloten met de hoogste getuigenis van wat er in hen leefde, mannen en vrouwen, ouden van dagen en kinderen, bruinen en blanken. Ziet u, de herinnering aan hen bewaren wij wel van binnen, dan kan niemand het ook ontsieren of er afbreuk aan doen, zoals ongeveer een maand geleden het standbeeld van onze generaal van Heutsz in Amsterdam werd onteerd door een beledigende bewerking van het gezicht. En weet u, wat voor ons duizendmaal belangrijker is dan de enkele naam, de enkele groep? Dat is de zin, waarvoor zij stierven, de geest en de bezieling die hun daartoe bracht.

Het is zo jammer, dat al deze waarden klaarblijkelijk pas betekenis krijgen (en dan nog niet eens altijd), wanneer er mensen met een duidelijke uiting daarvan sterven. Er zijn voorbeelden te-over van mensen, die in hun alledaagse leven getuigenis aflegden van diezelfde geest. Wij herinneren ons een boerenjongen, dienstplichtige soldaat, zwijgzaam en gemeen-nuchter, van wie wij eens zagen dat hij, toen het begon te regenen, het bivakterrein opliep om zonder een woord te spreken de vlag van de mast te strijken, zorgvuldig op te vouwen en mee naar binnen te nemen. Simpel, nietwaar? maar die daden waren en zijn soms zo verschrikkelijk simpel, dat wij er achteloos aan voorbij lopen, maar ze hebben toch dezelfde diepe betekenis.

Die jongen heeft het om dezelfde reden gedaan, als waarom Henk Karssen „Leve de Koningin!” schreeuwde toen ze hem bajonetteerden, als waarom al die duizenden anderen stierven voor een vlag, een eed aan de Koningin, het Wilhelmus zingend. En die reden ligt in hun geest, hun trouw, hun liefde.

Wij zijn dankbaar voor het initiatief voor een monument, maar laat dat dan een monument zijn, niét voor Henk Karssen, maar voor de geest, de trouw, de liefde van Henk Karssen, die ook de geest, de trouw en de liefde zijn van ontelbaar duizenden anderen, doden en levenden. Laat het een monument zijn van het rauwste graniet en zo hoekig en onwrikbaar en simpel als de belangrijkste normen van het mensdom zijn.

VOOR ONZE GENERAAL

BESTE SOBATS,

Met alle belangstelling van een Indië-Veteraan, die het bijzondere voorrecht heeft gehad als marine-correspondent in de jaren 1946-1948 „onze“ Generaal S. H. SPOOR regelmatig van nabij mee te maken, heb ik in de zesde aflevering van „Oud-Wapenbroeders“ het gedenken van deze te vroeg ontslapen Legeraanvoerder gelezen.

Het was alsof ik zijn krachtige handdruk weer voelde, zijn stem weer hoorde, zoals hij klaar en duidelijk, in prachtig gebouwde zinnen — geboren docent die hij was — bij de dagelijkse Stafbespreking op 't Algemeen Hoofdkwartier te Batavia een samenvatting gaf van de militaire situatie: overzichtelijk en zakelijk de feiten opsomde, logisch en helder zijn conclusies trok, energiek en geniaal zijn beslissingen nam. Dan weer, hem ergens op een vooruitgeschoven post onverwachts ontmoette, bij zuiveringsacties of amphibische operaties, waar land- en zeestrijdkrachten samenwerkten om het ontredde, na-oorlogse Indië weer op de been te helpen.

Op 24 Mei a.s. zal het alweer drie jaren geleden zijn, dat Generaal Spoor van ons werd weggenomen: gestorven in het harnas, waarin deze ridder zonder vrees of blaam voor zijn Koningin en niet in de laatste plaats voor de miljoenen-bevolking van Indië tot het uiterste heeft gestreden.

Sobats, nu dacht ik zó:

Velen van jullie bewaren, evenals ik, bloedwarme, persoonlijke herinneringen aan hem. Herinneringen van ontmoetingen te velde, woorden welke de Generaal bij bepaalde gelegenheden gesproken heeft, opmerkelijke, treffende handelingen, die hem als Soldaat en bovenal als Mens ten voeten uit tekenden. De één weet zich dit te herinneren, de ander dát.

Wat zouden jullie ervan denken, als wij nu eens gezamenlijk al deze herinneringen opschreven en neerlegden in een boek, gewijd aan de nagedachtenis van deze Grote Nederlander? Sommigen hebben het vóór ons geprobeerd, maar blijkbaar zijn hun pogingen gestrand op moeilijk-

heden, of misschien wel op tegenwerking van bepaalde zijde. Welaan, dan zetten wij er onze schouders onder, met de vâste wil en in de rustige overtuiging dat wij er in enkele maanden in zullen slagen een werk tot stand te brengen, dat niet alleen de vereffening betekent van een ereschuld aan onze Veteranen-Generaal, maar bovendien een waardevolle bijdrage belooft te worden voor de militaire geschiedenis van het Koninkrijk der Nederlanden!

Ik stel mij voor, dat indien er op voldoende medewerking te rekenen

raal Spoor bij verschillende gelegenheden en onder verschillende omstandigheden. Wie van jullie wil ons ook daarmee helpen?

Vanzelfsprekend zal het boek behoorlijk moeten worden uitgevoerd, typografisch uitstekend verzorgd en op goed papier gedrukt. Boeken zijn tegenwoordig duur en de prijs zal derhalve niet laag kunnen worden gesteld. Het moet echter mogelijk zijn, dat een regeling wordt getroffen, waarbij iedere Legionnaire het zich tegen gereduceerde prijs kan aanschaffen.

Eventuele baten zullen in overleg met Mevrouw de Wed. Spoor-Dykema een bestemming behoren te verkrijgen, welke geacht zal kunnen worden, in de geest van de Generaal te zijn.

Ik geloof, Sobats, dat wij de nagedachtenis van de Generaal nauwelijks beter kunnen eren dan door dit monument voor hem te bouwen, dat een herinnering zal zijn en een getuigenis: een boek over zijn leven en zijn werken, — door zijn eigen soldaten geschreven! . . . Vrijwilligers vóór!

C. J. M. KRETSCHMER
DE WILDE
Ltz. S.D. I
's-Gravenhagg, 10-2-'52

* * *

Wij kunnen aan de piëteitsvolle idéé van sobat Kretschmer alleen dit toevoegen: in onze mappen liggen reeds ongeveer vijftig brieven van Legionnaires, die onze bemiddeling vroegen voor het in bezit komen van een foto van onze onvergetelijke Generaal. Hij

leeft in onze geest voort. Het voorstel van Kretschmer kan tenvolle de grote, warme genegenheid voor onze Soldaten-Generaal in tastbare vorm omzetten. Mogen wij hem op deze plaats meteen vragen als kern te willen fungeren voor het uitvoeren van deze nieuwe taak?

Maats, begin dus maar direct met het op schrift stellen van je eventuele herinneringen aan onze Generaal. Stuur deze bijdragen, alsmede de foto's van de Generaal die je in je bezit mocht hebben, naar C. J. M. KRETSCHMER DE WILDE, Ltz. SD I, Richard Wagnerlaan 31, Den Haag. Red. Oud-Wapenbroeders

Ik zie het als mijn plicht jullie bekend te maken het overlijden van onze wapenbroeder

OVW-Korporaal Folkert de Graaf

afkomstig uit Zwagerveen (Fr.), de laatste tijd wonende te Anjum (Fr.).

In het voorjaar van 1951, dus betrekkelijk kort na zijn thuisvaart, kwam hij tijdens zijn werkzaamheden als landarbeider van een wagen te vallen, waarbij hij de nekvervel brak. Na een langdurig lijden, vaak meer dan hij als OVW-er wilde laten merken, is hij op 25 Januari van dit jaar, na een operatie op leven en dood, in het ziekenhuis te Groningen overleden.

Sobats, laten wij een ogenblik in gedachten stilstaan bij zijn graf. Drie rimboejaren is hij gespaard gebleven, ook tijdens gevaarlijke acties. Maar God, die in Indie zijn gangen bestuurde, heeft hem nu geleid door de donkerheid des doods. En in dit besef, dat zijn Schepper bij hem was, is hij naar Hem toegegaan.

Moge dit de troost zijn voor zijn jonge weduwe en dochtertje, dat nog niet kan beseffen, wat dit verlies voor haar betekent.

Rust in vrede, Folkert!

J. v. d. Meer, Ee, Friesland

valt — en hieraan behoeft immers niet te worden getwijfeld? — uit ons midden een „werkgroep“ wordt aangewezen van Legionnaires, welke met de redactie van het boek wordt belast.

Een ieder, die de Legerchef heeft gekend, zonder onderscheid van rang, kwaliteit of functie, zal zijn herinneringen kunnen inzenden. Het komt er niet op aan of je een goede stijl hebt: de redactie-commissie knapt dat wel op. Waar het op aan komt, zijn de feiten, de herinneringen, — en die komen van JOU!

Behalve pennevruchten hebben wij foto's nodig: afbeeldingen van Gene-

GARDE :

LEGIONNAIR-AMBASSADEURS

DE OPROEP is dus gedaan voor de Garde van Legionnair-ambassadeurs in het buitenland — nu zijn we aan de practijk toe.

Het doel is bekend, een betere en waardiger indruk van Nederland en het Nederlandse volk te geven, dan 't buitenland gewaar kan worden uit het politiek gekonkel en de eeuwige bedelpartij. Het bestaansrecht van deze nieuwe garde ligt verder besloten in de treurige positie, die Nederland is gaan innemen in de rij der volkeren. Daar hoeven we niet verder over te praten. Het komt nu op de organisatie aan.

Daar de eenvoud het kenmerk van het ware is, moeten wij die organisatie in opzet zo simpel mogelijk houden. Het plan is als volgt: iedere maat hier in Nederland krijgt de taak om iedere hem bekende Nederlandse veteraan (in de ruimste betekenis van het woord) in het buitenland op de hoogte te brengen van het bestaan van ons Legioen en van de taak, die zij in hun omgeving kunnen vervullen. Dit kan geschieden met brieven en het opsturen van ons lijfblad, dat je kunt aanvragen bij ons secretariaat. Zo komen dus onze plannen en ons orgaan overal ter wereld en daar gaat het juist om! De geëmigreerde sobat leest waar het om gaat en begrijpt wat er van hem verwacht wordt. Hij meldt zich dan als Legioens-ambassadeur bij het Legioens-secretariaat en de Garde organiseert zichzelf op een geluidloze en snelle manier.

Het behoeft geen betoog, dat dit gehele plan staat of valt met wat wij individueel daarvoor doen. Wij behoeven maar éénmaal onze vrienden in het buitenland aan te schrijven, maar dan goëd! Ik roep hier dus ieder van ons, die over het adres beschikt van een Nederlandse vete-

WAARIN EEN KLEIN LAND GROOT IS

De „Johan van Oldenbarneveldt“ is verbouwd tot emigrantenschip. Met zijn ruim 20.000 bruto-register ton en accommodatie voor bijna anderhalfduizend passagiers is dit — volgens experts — thans het grootste specifieke emigrantenschip ter wereld.



Hang al dat lievige prulgedoe van „kleine landje“, klompjes, molentjes en tulpen aan 'n spijker, maats, en toon Nederland, zoals 't wêrkelijk kan zijn!

raan, waar ook ter wereld, op om deze belangrijke taak vrijwillig op zich te nemen. En dit moet weer op de „raid“-manier, éénmaal, snel en effectief. Er is geen tijd, om er lang over te delibereren, alleen in de daad ligt het succes verzekerd.

Onze jongens in het buitenland moeten weten wat hun taak is. Het ligt niet op de weg van elk onzer, hen daarvan op de hoogte te brengen. Het bestuur zal dus algemene richtlijnen moeten verschaffen. Dit kan alleen rechtstreeks met die ambassadeurs geregeld worden en daar rekenen wij dan ook op.

Toch zijn er bepaalde dingen, waar onze ambassadeurs meteen al mee beginnen kunnen. Al deze dingen moeten zij, naar gelang van de mogelijkheden en plaatselijke omstandigheden, uit eigen initiatief bewerken. Enkele daarvan zijn bijv.: zij zullen in hun stad of dorp of omgeving contact moeten zoeken met de besturen van de Veteranen-Ligoenen van dat land, hun contactavonden bijwonen en hun

organen lezen. Zij moeten daarin dus min of meer infiltreren en dan lezingen houden en in hun organen artikels schrijven over Nederland en de bedoeling van ons Legioen, zodat die andere Veteranen-Legioenen een duidelijk inzicht krijgen van wat er leeft in het hart van de kern van het Nederlandse volk. Zij moeten, indien mogelijk, ook contact opnemen met de plaatselijke dagbladen en de betrokken redacties verzoeken, of zij zo nu en dan ook artikelen mogen publiceren. Voelen deze legionnaires zich niet in staat om zelf van zulke artikelen te schrijven, dan wenden ze zich om raad en daad tot ons secretariaat.

Indien mogelijk moeten deze ambassadeurs zich regionaal ook aansluiten, ter uitwisseling van opgedane ervaringen en bespreking van de eventueel voorkomende moeilijkheden. Zonodig kunnen de bekwaamste onder hen uit naam van ons Legioen optreden op hoger niveau.

Zij brengen periodiek rapport uit aan ons bestuur, doen voorstellen en vragen zo nodig bijstand (lectuur, foto's, films). Zij schrijven tevens artikelen voor de Oud-Wapenbroeders en fungeren voorts als vraagbaak voor eventuele andere emigratiegeregelden.

Tot slot een woord tot onze Veteranen, waar ook ter wereld:

Maats, wanneer jullie van ons streven en de taak van de Garde, waarbij jullie je zult laten indelen, op de hoogte bent gebracht, dan zal dit het bewijs zijn, dat door ons Legioen hier het werk is gedaan, d.w.z. door elk onzer afzonderlijk. Het beroep op hun was dus niet vergeefs, de daad ligt verder aan jullie. Wij hebben jullie nodig, Nederland heeft jullie nodig, evenzeer als jullie het contact met het Moederland nodig hebt. Wij zullen als Legioen altijd achter jullie staan en ik ben er van overtuigd, dat wanneer er voor jullie persoonlijk bepaalde zaken zijn op te knappen in Nederland en belangen te behartigen, dat jullie je dan gerust tot ons bestuur kunt wenden. Evenzeer zijn wij er van overtuigd, dat jullie Nederland zult willen blijven bijstaan in haar grote worsteling om een waardiger toekomst. Wij verwachten jullie daarom bij ons op deze laatste schans!

André P. M. Heymans

Vertrouwen

Tse-kung tot Confucius: „Meester, welke zijn de drie voorwaarden voor een goede staat?”

De grote Denker antwoordde: „Voldoende voedsel, voldoende militaire eerbareid, vertrouwen van het volk in de regeerders.”

Tse-kung: „Indien één van die voorwaarden moet vervallen, welke zal het dan zijn?”

Confucius: „De militaire weerbaarheid, want de Geest is belangrijker dan het zwaard.”

Tse-kung: „En indien er nog een voorwaarde moet vervallen, welke zal het dan zijn?”

Confucius: „Het voedsel. Want de mens moet toch eenmaal sterven en het gebrek aan voedsel is slechts een oorzaak van dit sterven. Maar wanneer het volk het vertrouwen in zijn regeerders verliest, dan is de natie gedoemd tenonder te gaan.”

II. DIE WIJ ACHTERLIETEN

In ons vorig nummer belichtten wij de grote lijn, waarlangs ons Koninkrijk is afgekelderd naar de positie van een zoveelste-rangs vazalstaat. Dit is een kwestie, die ons Nederlanders alleen aangaat en wij hebben daaromtrent alleen onszelf te verwijten en er de gevolgen van te dragen. Maar er is een enorm-grote categorie anderen, die wij mee hebben getrokken in onze duizelingwekkende val. Misschien is dit het best te omschrijven aan de hand van de herinneringen, die pijnlijk en onuitwisbaar in elk der onzen zijn doorgevreten. Het ophalen dezer herinneringen is niet voor onszelf bedoeld, doch als bewijsvoering waarom het vertrouwen radicaal is verdwenen.

Men heeft zich in de fatale jaren 1945-1949 van overheidszijde beijverd om slagzinnen en leuzen te creëren voor onze taak in Indië. „Recht en Veiligheid”, „Rust en Orde”, enz., zijn niet uit een soldatenmond voortgekomen, want die soldaat zweeg en deed alleen het werk. En er was geen voorlichtingsdienst nodig om de man te overtuigen van de absolute noodzaak en verantwoording van zijn missie in Indië. Voor ons was elk Indonesisch zwervertje, dat onder de tropenzweren en schurft, uitgemergd tot een strompelend skelet, aan de kawat van het bivak kwam om geholpen te worden, de verantwoording van onze aanwezigheid. Wij hebben, zoveel als in ons vermogen lag, die verantwoordelijkheid gedragen en de taak (die niet uit Den Haag, maar uit ons hart kwam) uitgevoerd. We hebben ze opgelapt, duizenden van die ouderloze zwervertjes door geheel Indië en wanneer wij verder trokken, lieten we ze over aan de hoede en zorg van aardige kampongmensen. Wat is er nu weer van die kinderen geworden?

Wij hebben moeten meemaken, dat we begin 1947 de opdracht kregen een dorp te bevrijden van de ter-

reur (bij name: Trawas in Oost-Java). Het dorp werd dus bevrijd (ten koste van doden) en de bevolking haalde ons hartelijk en zichtbaar opgelucht in. Maar er waren besprekingen „op hoog niveau” aan de gang, enkele dagen later moesten wij het dorp weer ontruimen. Enkele maanden later, bij de eerste politionele actie, werd het dorp wéér genomen; er was toen géén volk op de been. Wij kregen het verhaal los: toen wij de eerste keer het dorp ontruimden, had de TRI huisgehouden onder de bevolking vanwege het welkom aan de Nederlandse troepen. Huizen waren afgebrand en tientallen mannen afgeslacht. Wij hebben, op gezag van ons vertrouwen in onze regering, de mensen beloofd hen niet meer in de steek te laten. Wij hebben ons woord moeten breken.

Dit heeft zich in geheel Indonesië afgespeeld: de fatale, misdadige woordbreuk van het Nederlandse leger in opdracht van zijn regering. Nog één voorbeeld: toen wij Djocja bezetten, waren honderden republikeinse soldaten en politiemannen ondergedoken. Middels pamfletten, toespraken en beachmasters werden deze verzocht zich bij onze troepen te melden;

zij mochten hun republikeinse gezindheid vrijelijk behouden, doch werden verzocht mee te helpen, om der wille van hun eigen volk, de orde te handhaven. Zij hebben zich gemeld en werden later, onder eigen bestuur en commando ingezet. Enkele maanden daarop moesten wij de steden ontruimen. 't Grootste deel van die politiemacht verzocht met ons mee te mogen. Maar enkele maanden later moesten wij ze op de kade van Semarang tóch achterlaten.

Waarom is er toen niemand van onze regering daar geweest, om voor óns de blikken te incasseren? Het waren geen blikken van haat, al hebben wij onszelf op dat ogenblik gehaat. Het waren blikken van de grootste verwondering en ontgoocheling . . . en ook die zullen nu wel voor altijd geblust zijn.

In heel dit drama, dat wij in ons meedragen als een knagend zelfverwijt, is de Ambonezen een top-plaats gegeven, een culminatiepunt van woordbreuk en verraad aan het geloof in Nederlandse betrouwbaarheid. Wij komen daarop terug in ons volgende nummer.



Neut: „Oom Ambon! wat doe je in de kou?”

Oom Ambon: „Alles kapot, njong . . . Vaderland, volk, hoop, vertrouwen . . . alles kapot door teveel beloften . . .”

Taaje: „Beloften mot je filosofies bekijke, Oom . . . jullie zijn d'r an kepot gegaan, wij lefe d'r fan . . .”

KIJK UIT :

POLITIEKE LANDMIJNEN !

WIJ HEBBEN reeds verschillende keren in ons orgaan duidelijk gezegd, dat het Legioen niet aan partij-politiek zal doen noch zelf een politieke partij zal vormen. De vorming van een nieuwe politieke partij door het Legioen zou alleen de bestaande en funeste verdeeldheid vergroten; en wij zullen ons aan dat standpunt houden.

Wij verenigen in ons Legioen alle Nederlanders, die bereid zijn nogmaals al hun beste krachten te geven voor het behoud van ons vaderland, dat thans wel een bijzonder-zware crisis doormaakt. Wij staan met elkaar voor een grote en moeilijke taak en daarbij kan ons alleen de eensgezindheid helpen. Die eensgezindheid trachten wij te zoeken in de punten van overeenkomst tussen alle groepen en bewegingen en gedachten en gevoelens van onze landgenoten, ongeacht van welke geloofs- of politieke overtuiging zij zijn en uit welke

maatschappelijke rang of stand zij voortkomen.

Wij weten niet, hoe wij dit duidelijker moeten zeggen. Misschien kan een voorbeeld hiertoe beter strekken:

Het was bij een vrijwilligersbataljon, dat één van de twee geestelijke verzorgers wegens zware ziekte vervangen moest worden. De vervanger, zeer jong nog en kersvers uit Nederland, zou, na de eerste impressie van dat ruige stel, wel 's een nieuwe wind laten waaien: de wind uit Nederland. Hij begon bij een compie in de voorste lijn. In de cantine zat het complete stel en hij begon, na het gebed, zijn „standpunt” uit-één te zetten. Vervolgens begon de geestelijke met zijn Hollandse bewering: „Jij daar, wat ben jij?” De jongen antwoordde: „Brenschutter!”, liet de geestelijke geen gelegenheid zich duidelijker uit te drukken maar gaf een kantje bren-theorie weg. Toen

hij was uitgesproken, snakte de geestelijke naar adem, zag het hopeloze van het geval in en wendde zich tot de volgende man: „En jij, tot welke” Maar vóór hij kon uitspreken, antwoordde de jongen zonder aarzeling: „Ik ben gewerschutter-sadjah”, gevolgd door een rondje Lee-Enfield-theorie. En almaar keek de hele cantine ernstig en zwijgend naar de zwetende geestelijke.

Begrijpt u ons nu beter? Zo niet, dan is dat niet erg; de practijk van het Legioen zal u straks wel aantonen, hoè fout u ons Legioen beziet. Wij vragen alleen om een eerlijke beoordeling en geen foefjes als landmijnen in onze opmars. Juist al die foefjes zijn er het bewijs van, hoe door en door voos uw partij-politiek gedoe is.

Dit moest ons even van het hart, voor wij onderstaande mededeling van ons Hoofdbestuur publiceren:

Mededeling omtrent een krantenbericht

In „De Volkskrant” van 5 Februari jl. stond een bericht als zou er opgericht zijn een nieuwe politieke partij, te weten de NATIONALE DEMOCRATISCHE PARTIJ. Hiervan zouden de voormannen zijn: de heer A. F. Spanbroek, voorzitter van de Nederlandse Vakcentrale (een neutrale vakbond); de heer De Waard als vertegenwoordiger van enige groepen van Ouden van dagen en voorts DE GENERAAL DE LANGE VAN HET SEDERT KORT OPGERICHTE LEGIOEN VAN OUDSTRIJDERS. Dit bericht is helaas door talrijke kranten, overal in den lande, overgenomen.

„De Maasbode” merkte daarbij op, dat de Nationale Democratische Partij reeds enige maanden bestaat en vele vroegere N.S.B.'ers telt. De door de Volkskrant genoemde personen behoorden daar echter beslist niet toe, maar moesten dienen om enige groepen, waaronder de Indonesische oudstrijders, achter zich te krijgen.

Afgezien van het feit, dat „Indonesisch” hier toch wel geheel verkeerd gebruikt is, is er op genoemde berichten ALLES aan te merken. Er is derhalve naar de redacties geschreven met verzoek, het Legioens-standpunt bekend te maken.

„De Maasbode”, die het Legioen als zodanig niet genoemd heeft, doch waarvan het bericht wel een zeer kwalijk idee moest wekken bij de lezers, — heeft ons bericht gepubliceerd.

„De Volkskrant” echter, die het Legioen wel genoemd heeft, heeft reeds verscheidene dagen nagelaten ons bericht op te nemen ter betere voorlichting van haar lezerskring. Een krant, die over een organisatie een verkeerd daglicht werpt, daarop geattendeerd wordt en toch na laat om dit te vermelden, kunnen wij alleen waarmerken als een misleidend en ontfatsoenlijk voorlichtingsorgaan. HET WAS EEN POLITIEK BERICHT EN ZONDER

TWIJFEL, AAN DE VOORAVOND VAN DE VERKIEZINGEN, EEN BELANGRIJK BERICHT. Wij hadden van de Hoofddirectie van „De Volkskrant”, bijzonderlijk van de Politiek Hoofddirecteur (bij „De Volkskrant” een functie naast die van de Hoofddirecteur!), prof. mr C. P. M. Romme, onze kabinetsformateur, — een ridderlijke houding verwacht.

Het Hoofdbestuur van het Veteranen-Legioen Nederland verklaart omtrent bovengenoemde kwestie het navolgende:

1. Het was tot 5 Februari niet op de hoogte van het bestaan of de oprichting van de Nationale Democratische Partij. Het is dit gewaar geworden uit de publicatie in „De Volkskrant”.
2. Het is onbekend met een generaal DE LANGE. Het kent wel de Legioens-adviseur generaal b.d. D. R. A. VAN LANGEN. Met generaal VAN LANGEN is op 5 Februari onmiddellijk telefonisch contact opgenomen waarbij de generaal het Hoofdbestuur machtigde te verklaren, dat hem van de oprichting van een nieuwe partij niets bekend was en dat er in het geheel geen contact met hem was opgenomen voor de vorming van een nieuwe politieke partij. De ook genoemde heer Spanbroek heeft hij slechts één maal (een maand of zes geleden) ontmoet.
3. Het is er thans-ook van op de hoogte dat, indien de heer Spanbroek zich beweegt op het gebied der partij-politiek, hij dit niet doet in zijn functie van Voorzitter van de Nederlandse Vakcentrale, doch strikt persoonlijk. (Dit terzijde, doch om de onjuiste indruk weg te werken, als zou de Nederlandse Vakcentrale zich op het gebied van de partij-politiek gaan bewegen).

ONUITGEGEVEN BROCHURE

Ruim een jaar voor de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië schreef Admiraal Helfrich op verzoek van een uitgever een brochure over het drama, dat bezig was zich te voltrekken. Deze brochure is, om welke reden dan ook, nooit gepubliceerd. Later schreef de Admiraal de mémoires, waarin hij dezelfde stof uitvoeriger en gedocumenteerd behandelde. Deze mémoires verschenen bij Elseviers Uitgevers Maatschappij in een luxe-editie, dermate hoog geprijsd, dat zij voor de normale beurs practisch onbereikbaar zijn. Hierdoor werd het doel van de Admiraal, n.l. de voorlichting in eenvoudige taal aan de grote massa omtrent het groteske drama Nederland-Indonesië, volkomen gemist.

Wij prijzen ons gelukkig van de Admiraal toestemming te hebben gekregen zijn „Onuitgegeven Brochure” als vervolgverhaal te mogen publiceren in ons orgaan. Dit is het vijfde fragment; de vier vorige behandelden de ontwikkeling van de vooroorlogse rechtsstaat Ned. Oost-Indië. Het vierde artikel werd besloten met de getuigenis, hoe ondanks alle politieke strubbelingen bij het uitbreken van Wereldoorlog II, zowel in Europa als in Indonesië, alle bevolkingsgroepen, partijen en bewegingen zonder uitzondering van hun eensgezindheid en loyaliteit aan het Gezag duidelijk lieten blijken, het beste bewijs, dat Nederland een rechtvaardig, wijs en democratisch bewind had gevoerd in gindse reuzen-archipel.

V. FOUTEN EN STRIJD

Ik heb het over fouten gehad en de objectiviteit eist, dat ik er nog twee noem. Fouten, welke gevaarlijk zouden worden.

De eerste is de verwaarlozing van de defensie. Wij waren immers „neutraal” en er was immers een „Volkenbond”, die zijn schapen wel zou behoeden voor alle gevaar. En wij waren „anti-militair”, de leuze was „geen man en geen cent” en wij debatteerden over eenzijdige, nationale ontwapening.

Ziet, wij verfoeien de oorlog. Ik óók en vooral, want ik heb hem bijna over de gehele wereld van nabij gezien. Maar als een volk een wereldrijk sticht en daarover de verantwoordelijkheid draagt, dan bestaan er naast rechten en genoegens óók, en dikwijls méér, plichten. Een van die plichten is „weerbaarheid”. Die plicht kost geld, zeker. Maar men ontkomt er niet aan. Bovendien: kijk eens op de wereldkaart. Indië is — en blijft steeds — een strategisch gebied, rijk aan grondstoffen, en in alle opzichten van het grootste belang. Op de grens van oceanen met hun wereldzeeverkeer, de brug tussen vasteland van Zuid-Oost Azië en Australië, een eilandenrijk, slechts over zee en door de lucht te bereiken. Daar lag het steeds machtiger wordend Japan in het Noorden; zijn bedoelingen werden steeds duidelijker. Maar wij zagen het gevaar liever niet, althans: wij gedroegen ons niet alsof wij het wél zagen.

De tweede factor die een groot gevaar in zich sloot en ook later een gevaar zou worden, werd gemaakt door die zeer „progressieve” groep

Nederlanders, waarover ik het reeds even had toen ik schreef over de jonge Indonesiërs die als student naar Holland kwamen en hier hun politieke scholing en contacten zochten en kregen. Die Nederlanders waren voor de Indonesische heethoofden, die onmiddellijke onafhankelijkheid, los van Holland, wensten, eerder een aansporing dan een rustige kanalisering van hun ideeën en wensen. Met alle waardering voor idealen welke grote vooruitstrevendheid in zich dragen, geloof ik dat men toch de nuchtere zakelijkheid en het nationale belang (van Nederland én Indonesië) uit het oog verloor. Alwéér dat tempo! de forcering in plaats van de geleidelijkheid. Nederlandse professoren, Nederlandse en Indonesische studenten gingen daar samen in de afbraak van het Nederlandse gezag in Indië. Deze gedachtenstroming zette zich voort in de in 1924 te Batavia opgerichte Rechtshogeschool en in 1930 werd door docenten en enige ambtenaren een vereniging „De Stuw” opgericht. Namen als **Dr van Mook, Prof. Logemann, Dr van der Plas, Dr Kraemer** e.a. waren daarmede nauw verbonden. Het einddoel van deze vereniging was: **volledige onafhankelijkheid van Indië.**

Nu kan men redetwisten over de vraag, wannéér dat einddoel dan eindelijk bereikt zou moeten zijn en welke stappen daarvoor nodig waren. Misschien was er ook binnen die club wel verschil van mening over dat tempo. Maar een der stappen waarover men het wél eens werd was toch wel: „Indië los van Plein en Binnenhof”, waarmee bedoeld werd: géén Nederlandse minister

van Koloniën meer, die het oppergezag over Indië vertegenwoordigt en hanteert en géén bemoeienis met Indische zaken meer door de Staten-Generaal.

Men kan hier over denken zoals men wil: koren op de molen van de Indonesische nationalisten en vooral (en hiérin school het grote gevaar!) op de molen van de heethoofden en Komintern-georiënteerden onder die nationalisten, was het zéker.

Onder die Indonesische studenten in Nederland, verenigd in de „Perhimpunan Indonesia”, ging het „ráár” toe. Ongetwijfeld was hun streven „absolute onafhankelijkheid”. Gehéél los van Nederland! Om dit doel te bereiken was ieder middel geoorloofd en vereist. Alles en allen, die er niet aan meededen, moesten vernietigd worden. Zij waren in Holland niet als gasten maar als schuldeisers. Wat de Nederlanders in Indië tot stand hadden gebracht, liet hen koud. In verband met de tijd waarin wij leven, is het wel de moeite waard enige namen te noemen: **Mr Soemantri, Mr Maramis, Mr Mohammad Nazir, Mr Dr Soepomo**, en anderen.

Ik kom hier later op terug. Voor mij, als Nederlander, is het voorname, dat Nederlands Indië als een rustige, aanééngesloten eenheid in 1940-1942 pal stond. Alle politieke gekrakeel was verstomd en als eenheid gingen alle bevolkingsgroepen de oorlog tegen Japan in.

In Maart 1942 werd Java door de Japese horden bezet en kwam de nacht over Nederlands Indië . . .

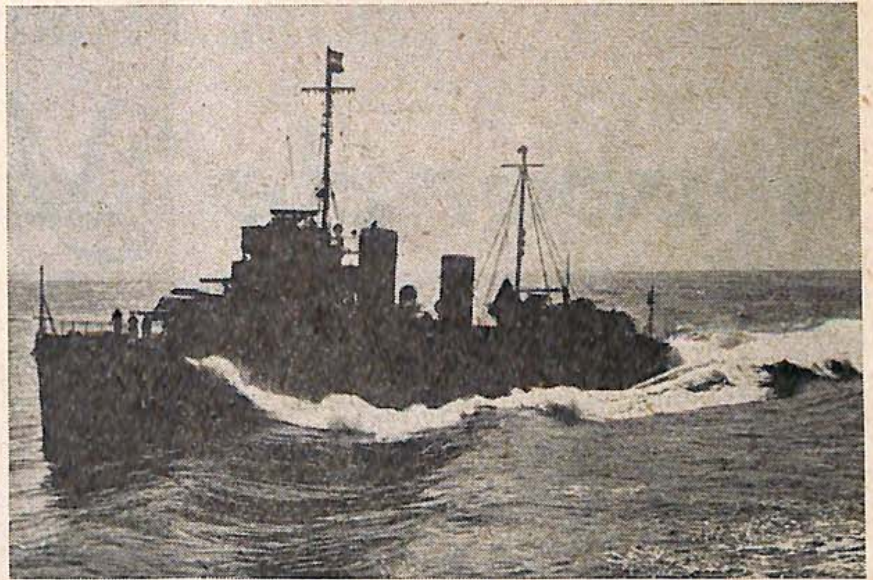
Ik zal over die oorlog in Indië en daarna, tot 1945, op deze plaats niet veel zeggen. Dat is het doel van deze artikelen niet. Dat doel is: te komen tot het Indië-beleid ná de oorlog. Toch is het nodig op enige hoofdzaken te wijzen, omdat zij tot volledig begrip van het vraagstuk onmisbaar zijn, evenals het hiervoren gegeven, zeer beknopte resumée van de ontwikkeling van Indië tot het land, dat het in 1941/1942 was.

Onmiddellijk nadat Japan zijn verraderlijke aanval op het Amerikaanse Pearl Harbour op de Hawaï-eilanden in de Stille Oceaan had uitgevoerd, verklaarde het Koninkrijk der Nederlanden, ofschoon nog geen enkel deel van ons eigen gebied was aangevallen, de oorlog aan Japan. Wij waren voorbereid doch zwak. Wij wisten, welke risico's wij

liepen. Het grootste deel der Amerikaanse vloot in de Pacific was bij de aanval op Pearl Harbour lamgeslagen; Engeland was in het Westen gebonden en kon weinig versterkingen zenden. Maar zonder aarzelen schaarden wij ons, óók hier in het Verre Oosten, aan de zijde der Westerse grote mogendheden. Wij voelden dat ons lot aan het hunne verbonden was. Wij zouden samen strijden en overwinnen en de vruchten van die overwinning plukken (!!)

Alles wat wij hadden: vloot, luchtmacht, leger, scheepvaart en mensen, stelden wij geheel ter beschikking van Amerika en Engeland. Wij hielpen met vliegtuigen op Malakka en leden daar grote verliezen. Onze onderzeeboten ageerden dadelijk in de Golf van Siam ter bescherming van Malakka. Op 12 December 1941 reeds bracht onze O-16 vier grote Japanse transportschepen vol troepen op de oostkust van Malakka tot zinken. Dit was de eerste oorlogsdad in dat hele gebied van geallieerde zijde. Wij hielpen met onderzeeboten en vliegtuigen óók op de kust van Brits Noord-Borneo, óók bij Davao op de Philippijnen (Amerikaans gebied). Wij vochten zo noordelijk mogelijk om tijd te winnen, want wij wisten dat Australië en, aan de andere zijde Ceylon, nog lang niet gereed waren. Onze scheepvaart, die, voor de oorlog in het Oosten uitbrak, onmisbare grondstoffen voor de oorlogsindustrie (olie, rubber, tin enz.) uit Indië naar onze bondgenoten vervoerde, moest zo lang mogelijk doorgaan. Dit alles deden wij, geheel onder eigen gezag en verantwoordelijkheid, reeds lang vóórdat op 15 Januari 1942 — midden in de oorlog — het eenhoofdig bevel onder de Engelse generaal Wavell werd ingesteld. Dit feit wordt veel te veel vergeten!

Drie maanden lang hebben wij het op zee en in de lucht volgehouden. Drie maanden van onafgebroken, taaie en uiterst afmattende strijd



Hr. Ms. „Kortenaer”, tenonder gegaan in de Javazee.

tegen een enorme overmacht. Na het verlies van de Britse slagschepen „Prince of Wales” en „Repulse” in het begin van de oorlog kwamen zeer weinig versterkingen meer binnen. Toch zetten wij door, hoe gering de kansen ook mochten zijn. In ons belang doch hoofdzakelijk in het geallieerde belang.

Toen eindelijk de laatste zeeslag in de Javazee geleverd en verloren was, stond Java voor de vijand open. Het was daarna spoedig bekeken. Doch wij gaven het niet op, vóórdat alles wat voor de Japse strijdkrachten van vitaal belang kon zijn, was vernield en het restant van de Nederlandse zee- en luchtmacht met hun personeel was geëvacueerd, teneinde elders de oorlog voort te zetten. Ook dit is geschied: vanuit Ceylon in de Indische Oceaan, tot Zuid-Afrika, de Golf van Aden en de Perzische Golf toe, vanuit Australië in de Indische en Stille Oceaan, ter zee en in de lucht. Met geringe

middelen weliswaar, maar ieder schip en ieder vliegtuig was er één en een welkome bijdrage, welke niet kon worden verwaarloosd. Ook onze scheepvaart deed hierbij krachtdadig mee en het is nog lang niet voldoende bekend, dat het grootste deel der voorraden, welke verscheept werden van de Oostkust van Australië naar Nieuw-Guinea, nodig voor het strijdtooneel aldaar en tot de laatste bescherming van Australië, in Nederlandse schepen werden overgebracht. Het schijnt eveneens vergeten te zijn, dat vanaf eind Januari de beste Australische troepen die in het Midden-Oosten hadden gevochten, op hun terugweg naar Australië de Indische Oceaan overstaken; hadden wij in Indië de Jappen niet tegengehouden, dan had de Indische Oceaan dadelijk voor hen opengelogen en dan is het zeer de vraag of die troepen Australië, waar zij broodnodig waren, ooit hadden bereikt . . .

(Wordt vervolgd)

1941

TIEN JAREN

1951

„Hoewel ze zelf niet aangevallen werden, verklaarde het Nederlands-Indische Gouvernement op 8 December 1941 de oorlog aan Japan. Dit bewijs van moed en trouw aan de zaak der Vrije Wereld moge elk Amerikaanse soldaat inspireren. De militaire prestatie van dit kleine Nederlandse bestuur verdient een onsterfelijke bladzij in de analen van het menselijk heldendom. Denk maar eens terug aan die eerste dagen na 7 December 1941 en herinner je, dat, terwijl wij in Amerika zaten te wachten op berichten omtrent acties van onze eigen schepen en die van Engeland in de Aziatische wateren, wij alleen maar nieuws kregen omtrent Hollandse onderzeeërs, die in de Zuid-Chinese zee Japanse convooien torpedeerden.”

Vertaling uit een uitgave van de Amerikaanse Ministeries van Oorlog en Marine in Washington, anno 1944.

„De Amerikaanse autoriteiten hebben tot nog toe ongemotiveerd alle verzoeken van Nederlandse zijde om de Japanse oorlogsarchieven te mogen raadplegen, afgewezen.

De ware oorzaak hiervan is, dat de Amerikaanse regering eerst haar eigen versie op de Pacific-oorlog wil laten boekstaven alvorens de Nederlandse bondgenoot inzage te geven in de buitgemaakte Japanse archieven, die zich thans in Washington bevinden. Een bijzonder bittere noot in deze onwelwillende houding is het feit, dat de Amerikaanse historicus prof. Herbert Morison, die de jongste oorlogsgeschiedenis der marine beschrijft, de maritieme bijdrage van Nederland in een ongunstig daglicht stelt en de dappere verrichtingen van onze koopvaardij- en marineschepen onvermeld laat.”

Nederlands krantenbericht

BETER BEGRIP

voor de Yank!

WACHT U voor misvattingen over de Verenigde Staten!

De communisten, maar ook vele andere links-georiënteerde lieden (ik denk bijv. aan professor Wad, die na de vorige oorlog opsteller was van de resolutie, die uitsprak dat de studenten van Oxford „onder geen omstandigheden ooit nog voor Koning en Vaderland zouden strijden”, en die vorig jaar de wereld verblijdde met een resolutie waarin „de verruwende invloed van het Amerikanisme in Europa” werd betreurd) al dezen willen ons graag doen geloven, dat deze grote Westerse natie bestaat uit een soort optelsom van de misstanden als beschreven in de Amerikaanse romans „The grapes of wrath” (over de exploitatie van de kleine boeren door de banken), „Oil” (over de duistere machinaties van de grootkapitalisten), „Black Boy” (over de verdrukking van de negers), „Babitt” (over de knoeierijen en bekrompenheid van de geslaagde zakenman) en „The Hucksters” (o.a. over het morele bederf in de zakenwereld).

Terwijl de in deze boeken beschreven misstanden inderdaad wel voor zullen komen, vormen ze tesamen nog geen kwart van de hele waarheid. Het is er ongeveer zo mee als in de hier te lande meer bekende Hollandse romans „Rubber” (over de Deliaanse ondernemingen) of „Dr Vlimmen”. De beschreven misstanden zijn weliswaar — met veel fantasie — op bestaande gebeurtenissen gebaseerd, maar de totaal-indruk is toch volkomen verkeerd, omdat alle schandaaltjes uit, zeg: een halve eeuw, uit een héél gebied of land, zijn geconcentreerd in een kortere periode, op één plaats en op een paar mensen. Zo is ook de totaal-indruk van de U.S.A., die men uit dergelijke boeken en artikelen opdoet, bepaald bedriegelijk en vals.

Daarnaast is evenzeer waar — en van veel groter belang — dat de U.S.A. het grootste reservoir van

practisch idealisme is van de gehele vrije wereld. De realiteit is immers, dat wij voor een groot deel leven van de opbrengst van de Amerikaanse belastingen. Vele zendingsgenootschappen, kerken, culturele instellingen, vluchtelingen-organisaties enz. worden door de U.S.A. gefinancierd.

Inderdaad doen alle Amerikanen — en vele Amerikaanse opvattingen — ons kinderlijk aan. Maar in één opzicht is het volk van de U.S.A. de onze thans verre en verre de baas: het geloof in de roeping van een natie.

Zij spreken altijd over „the American way of life”, zeer vrij vertaald: „de Amerikaanse leefwijze”

Wij hebben, door de omstandigheden daartoe genoodzaakt, maar al te vaak critiek — en vaak heel bittere — moeten leveren op Amerika. In dit verband publiceren wij hier artikelen van twee onzer, waarna wij onze visie daar tegenover zullen stellen, in de hoop, dat hierdoor niet alleen in onze rijen een beter begrip zal komen voor Amerika, doch tevens dat het voor ons de inspiratie zal betekenen om Nederland op te heffen naar het niveau van zelfrespect en waardigheid, waar op het niet meer nodig is om ons heufd te stoten tegen de zo heel vaak onbegrijpelijke houding van onze machtigste bondgenoot.



of: „de Amerikaanse opvatting van het leven”. Wat dat precies is, kunnen ze zelf niet precies uitleggen. Het is een complex van alle mogelijke waarden en krachten. Er zijn goede dingen bij: energie, zorgen-trekken-wat-ze-willen-hebben, niets half doen, fundamentele eerlijkheid en sportiviteit enz. Er zijn ook andere, minder geslaagde dingen bij, zoals oppervlakkigheid, denken-dat-ze-voor-alles-de-oplossing-weten, gebrek aan beheersing, zich bijv. uitend door slechte manieren en bandeloosheid op het gebied van de relaties tussen man en vrouw enz.

Maar dit alles zijnde als het is, zijn ze ons thans in dit opzicht verre de baas: als het erop aan komt, willen ze er voor vechten; en als ze vechten, zorgen ze ook dat ze het winnen; hun regeringen, ook als het hoofd ervan toevallig een niet in alle opzichten geslaagd man is, sturen er voldoende mensen en middelen heen dat het vechten ook praktisch mogelijk wordt; en het parlement vindt het dan goed dat de last zo eerlijk mogelijk wordt verdeeld, zodat de dienstplichtigen er heen gaan, zoveel als er nodig zijn. De Amerikaanse

soldaten vinden het niet prettig en ze kankeren behoorlijk; maar ze doen het en ze doen het goed ook. U moet ze, met volle bepakking, in Korea de ridge zien opklauteren; en u moet hebben gezien hoe goed ze vechten als ze goed worden aangevoerd. En u moet zien hoe goed ze aangevoerd worden!

Zonder de tekorten van onze Amerikaanse vrienden enigszins te willen verbloemen, moet ik vaststellen, dat ze gemiddeld meer voor hun goede zaak over hebben dan de gemiddelde Nederlander voor de zijne. Moge dit, mede door ons Legioen, snel anders worden!

A. J. v. Meurs, O.v.G. I.
De Bilt, 2 Februari 1952

* * *

Nationaal gevoel

en

Internationale samenwerking

IN ONS ORGAAN is reeds eerder duidelijk geschreven, dat wij het nationale gevoel wensden te handhaven („te doen herleven” is de betere formule!) en tóch voor internationale samenwerking zijn. Het blijkt evenwel uit vele publicaties van de laatste tijd in de kranten, dat het nodig is hierop nader in te gaan, derhalve zou ik hier graag mijn mening over willen zeggen.

Alles, wat tegenwoordig aan opdrachten uit Amerika komt, slaat op de beroemde eenwording van West-Europa, op de eis om één wetgevende vergadering voor Europa te maken, dus er één staat van te creëren. Hier kan niet genoeg tegen gewaarschuwd worden, omdat het beoogde doel van West-Europa één janboel zou maken.

Laat mij eerst één ding duidelijk voorop stellen: het ideaal van de Europese éénwording is prachtig en verdient alle medewerking : : : mits: langs de geleidelijke weg en onder minder gevaarlijke omstandigheden, dan waarin thans het Europese continent verkeert. Een beetje realiteitsgevoel van de ontwerpers en mogelijke uitvoerders zou hier best op z'n plaats zijn en dit gevoel voor de werkelijkheid zou er direct op wijzen, dat wij, in dit werelddeel, ons in de eerste plaats Nederlander of Belg of Fransman enz. voelen. Deze verschillen zijn gegrond op herkomst en historie, zij zijn reëel en worden door allen aanvaard. Dit behoeft evenwel nooit een bezwaar te zijn om samen te werken. Maar zoals samenwerking in de kleine mensensmaatschappij er alleen kan zijn tussen kerels die elk voor zich weten zichzelf te zijn, zo geldt dit ook voor de naties in het grote gokspel van de wereld.

En dit is de kern van het probleem omtrent de eenwording van West-Europa. Immers, wordt er inderdaad één staat gemaakt, dan zal dat betekenen dat de machtigste landen de lakens gaan uitdelen. Over korte tijd zal dat in West-Europa Duitsland zijn en zo zal Duitsland dan in de schoot geworpen krijgen, waar het twee oorlogen voor heeft ontketend en verloren. Absurd is het daarbij te bedenken, dat dit Duitsland wordt opgedrongen door Amerika. Ook al zou in het gunstigste geval Frankrijk het meeste te vertellen krijgen, dan zal het onvermijdelijk zijn dat er geen of weinig medewerking zal zijn van de andere staten, zo er geen lijdelijk of zelfs openlijk verzet zal komen. Het gaat voor de andere volken immers om alles, wat hen dierbaar is, waar zij voor gevochten en geleden en gezwoegd hebben, generaties en eeuwen lang. Degenen, die het voor het zeggen krijgen en die (zeer zeker in het overgangsstadium van de „Europeaan-wording” der volken) door die andere volken worden beschouwd als „buitenlanders”, zullen de lakens gaan uitdelen over al die kostbare erfenissen der voorvaderen en de praktijk is, ondanks alle ideële theorie, dat men het niet neemt.

Wij dienen als vrije landen naast elkaar te staan en mét elkaar front te maken tegen alle gemeenschappelijke gevaar en tegen de gezamenlijke vijand. En van deze stelregel uitgaande is het wel mogelijk om te bepalen, dat elk volk totaal onafhankelijk kan zijn en de eigen regering hebben, die het zelf verkiest; zij kunnen daarbij dezelfde bewapening voor hun strijdkrachten krijgen en onder één commando staan, maar zij zullen dan ook weten, voor de eigen vrijheid te vechten en voor het erfdeel der eigen voorvaderen, voor het behoud van de eigen tradities, cultuur en alle andere waarden. Indien er wérkelijk iets noodzakelijks moet veranderen in de

huidige gang van zaken in West-Europa, vooral wat betreft de defensie, laat het dan zijn ten aanzien van de bewapening, de coördinatie zowel in oefening, materiaal, taal enz. en vooral de doelstelling, de geest, om het met een ander begrip aan te duiden. Immers, hoe vaak is een gezamenlijke oorlog in het verleden niet in de wielen gereden door de grote verschillen in organisatie en bewapening én . . . wat het belangrijkste is: hoe vaak hebben bepaalde landen niet naast elkaar in zo'n oorlog gestaan mét de wetenschap, dat de bondgenoot van heden de vijand van morgen zou zijn.

Dit is het kernprobleem. De Amerikaanse autoriteiten schijnen niet te begrijpen, dat het, juist voor het behoud van West-Europa, noodzakelijk is, dat de naties hun eigen soevereiniteit en nationaal gevoel behouden. Amerika wenst de volken van West-Europa de nationale ziel te ontnemen en ze een regering op te dringen van het type U.S.A.

De fout, dat Amerika deze kijk op de gang van zaken heeft, ligt niet helemaal in Amerika-zelf. Men is daar, door de grote successen op alle gebied, overtuigd dat in Amerika alles veel beter is dan elders en men denkt het uitgemergelde en chaotische Europa de grootste weldaad te bewijzen door de Amerikaanse ideeën (ruim genomen: the American way of life) op te dwingen. In Amerika kwamen en komen mensen uit alle delen van de wereld, ze werden of worden allemaal Amerikaan. Nou! dan maken we van alle mensen in Europa ook maar Europeanen en het land ligt open voor de welvaart en het geluk en de vrijheid. En er is een duidelijke ondertoon van misnoegen in de Amerikaanse stem, wanneer die sufferers van de Europese landen dat maar niet willen inzien.

De oorzaak is gebrek aan kennis van Europa. Amerika heeft nog maar heel weinig geschiedenis, het heeft een volk dat voortkomt uit emigranten, die, toen ze naar dat verre land van belofte gingen, om welke redenen dan ook alle banden met eigen land, volk en historie hadden opgegeven. Vandaar ook, dat men in Amerika weinig begrip heeft voor de krachten en waarden van het nationaal bewustzijn, die in de verschillende volken van Europa leven.

De hoofdfout is, dat er van Europese zijde Amerika niet op gewezen wordt, dat de verschillende volken hun eigen soevereiniteit wensden te behouden.

Als Amerika nu maar eens er op geattendeerd werd, dat zij met hun eisen voor de totale eenwording van Europa de volken in het diepst van het wezen treffen, dat deze gedwongen, geforceerde afbraak van 't nationaal gevoel wordt aanvaard als onderdrukking, dan zouden de Amerikanen daarvan terugschrikken, want dat is zeker hun bedoeling niet. Wanneer ik hier „Amerikanen” zeg, dan bedoel ik niet mensen als Philip Jessup of Warren Austin of zo, — die voelen zichzelf zo onfeilbaar — maar het hele Amerikaanse volk. En om dit volk voor te lichten kunnen ook onze veteranen het hunne bijdragen via het contact met de Amerikaanse veteranenlegioenen. En verder moet onze eigen regering duidelijk weten, dat de Nederlanders Nederlanders willen zijn en blijven, in goede verstandhouding en bondgenootschap levend met de andere volken van goede wille, maar: vrij en ongebonden.

L. de H., Bussum

OP DE VOORGAANDE pagina's zijn twee meningen uit het Legioen over Amerika geplaatst. Hier volgt onze mening.

Het is beroerd, om zo vaak en zo bitter critiek te moeten leveren op Amerika's houding tegenover Nederland. Wij doen dat niet, omdat wij het land hebben aan het Amerikaanse volk, maar omdat 't ons telkens bezeert, wanneer wij moeten meemaken, dat Amerika ons Koninkrijk opfrommelt en in een hoek deponereert. Voorbeelden? Amerika's ongevroegde maar doorslaggevende bemoeienis inzake het Indonesische conflict; het feit dat Amerika in een onlangs gehouden UNO-vergadering openlijk de zijde van Rusland koos in een even onredelijke als schandalige afkrakerij van het Nederlandse beleid in de West; de manier waarop Amerika bezig is het belangrijke aandeel van de Nederlandse marine in het begin van de Pacificoorlog niet alleen te nihileren, maar zelfs afbreuk te doen in de geschiedschrijving van de zeeoorlog tegen Japan, enz. enz.

Dit alles randt rechtstreeks ons eergevoel en nationale trots aan. Nogmaals: wij hebben niets dan sympathie en appreciatie voor het Amerikaanse volk. Wij weten eveneens, dat de houding in Amerika medebepaald wordt door talrijke factoren o.a. de voorlichting, 't volkskarakter, enz. En dat de belangrijkste factor is de slapheid en karakterloosheid, waarmee wij na de oorlog de Amerikaanse maatregelen en bemoeienissen tegemoet zijn gegaan. En nog veel meer dingen zijn er te noemen, alle met feiten te bewijzen, maar dat is het doel van dit artikel niet.

Het doel is te wijzen op dat enorme, dodelijke Gevaar, dat de wereld bedreigt en dat bezig is, óók in ons land, een bepaalde kwalijke stemming tegen Amerika te forceren, en dat dus de verhouding tussen Amerika en Nederland mede bepaalt.



Dit Gevaar is dodelijker, omdat het niet zichtbaar, direct aan te wijzen is. Het sluipst door de duisternis van de argeloosheid, van de geestelijke onverschilligheid steeds nader en omvat de volken, alle volken ter wereld, in een verstikkende omklemming. Dit Gevaar komt voort uit een bron van bijna bovenmenselijk-scherpe geest, van een duivelachtig genie. En dit genie telt niet met jaren, maar het neemt geduldig decennia de tijd om de wereld te veroveren. Het maakt van deze aarde, dat een paradijs zou kunnen zijn, een tranendal en een hel, een wanhopige chaos van onderlinge verdeeldheid tussen de volken, haat en misère.

Wij herhalen met klem: dit Gevaar is niet aan te wijzen, het is ongrijpbaar en onzichtbaar. Maar het is tot in alle landen, in alle volken, tot in de hoogste en strengst-bewaakte kringen doorgedrongen. Zo kreeg het ook, naast de argelozen, de teugels in handen, die de mensheid nog binnen de banen van de Christelijke beginselen, de democratische vrijheden en de humanistische normen houdt.

't Is te dwaas en te dom (en dáárom zo vol doodsgevaar) alle blunders op politiek en ander gebied, die rechtstreeks het belang van hele volken aantasten en verguizen alleen te wijten aan kortzichtigheid of incompetentie der verantwoordelijken. Er is een lijn te vinden in alles, wat er zo de laatste tijd kraakt en rommelt in het wereldgebeuren. Er is een gestage en doelbewuste vormneming in het proces, dat in luttele jaren de chaos bracht van Marokko tot Japan. Er is eenvormigheid te ontdekken in de ontstellende toeneming van de absolute onverschilligheid onder de mensen voor gebeurtenissen, die van groot belang zijn voor hun toekomst. Er is een schematische werkwijze te onderkennen in de manier, waarop in de laatste tientallen jaren koningskronen wegrollden en in de laatste Koninkrijken de dominerende figuren van de heersende vorsten in discreditie worden gebracht bij hun volken (zie België).

Je vraagt je misschien af, of dit feit soms niet bekend is. Het is wél bekend: er worden natuurlijk maatregelen genomen. In ons land bijv. poogt men het gevaar te weren door een enorme hoeveelheid, al dan niet voor hun taak berekende veiligheids- en inlichtingen-agenten. Amerika zoekt het voor Europa in een andere oplossing, nl. door de militaire weerbaarheid zo snel en zo absoluut mogelijk op te voeren. Dit alles veroorzaakt in Europa 'n verwarde situatie; kijk maar eens wat een heibel er is

over de vorming van een Europees leger, de éénwording van Europa enz.

En nu komen wij op het chapter Amerika-en-wij. Kijk maats, het ligt in het werksysteem van het Gevaar besloten, dat er in Europa ergernis en anti-gevoelens voor Amerika moeten worden aangekweekt. Dit wordt in Amerika-zelf al mogelijk gemaakt middels allerlei door de agenten van het Gevaar geïnspireerde, kwetsende handelingen en hier in Europa wordt het nog wat opgevoerd. Misschien verwijt je ons, dat wij daar zelf aan meewerken door een grote bek op te zetten wanneer één of andere Amerikaanse bejegening ons niet zint. En dit is juist de kern van het hele probleem:

al die methoden en maatregelen van het Gevaar hebben alleen maar succes, omdat (en ook dát is aangekweekt door het Gevaar) de mensen, de volken, zo grenzeloos onverschillig zijn geworden; ze dutton en slapen voort en hun aandacht, wanneer het Gevaar het nodig acht dat op te wekken, — wordt verspild in onderling gekrakeel. Zo krijgt het gif de gelegenheid het hele mensdom te doortrekken.

Wij proberen die geest wakker te schudden en te houden. Wij moeten, door het gebrek aan aanwijsbare feiten en overtuigende bewijzen (het Gevaar is tén knap en tén scherp om die prijs te geven) dit wel doen langs de weg van de sentimenten, de diepste menselijke gevoelens die plotseeling in beroering kunnen worden gebracht zonder beredeneerbare gronden, en die bewegen kunnen tot grote geestelijke weerbaarheid.

Want dat is het enige, wat de vrije wereld nog redden kan.

Maats, overdenk alles nog eens rustig en goed en probeer zelf de lijn te ontdekken, die het Gevaar volgt. Het hele wereldgebeuren biedt je de vermoedens op een presentieerblad aan, zelfs de situatie in ons eigen land zit er vol van.

En wanneer je die lijn ontdekt hebt, laat je dan niet tot angst verleiden, zodat je de koffer pakt om er vandoor te gaan . . . het Gevaar wacht je toch aan alle stranden op.

En voorts is het ongelooftlijk laf, om het erfdeel van je vaders (en hier komt weer het sentiment naar voren) zonder het te verdedigen over te laten aan de laatste chaos.

Neen maat, schud jezelf klaarwakker en allen in je omgeving. Red je eigen geest, red de geest van ons volk. Die geest is het enige waarachtige weermiddel tegen het Gevaar. En wees rustig en moedig.

Wij komen op dit onderwerp terug.



zeg het maar ineens!

NOGMAALS: OVER S.S.-ers GESPROKEN!

Wij kregen tientallen reacties over het feit, dat wij, met één onzer Legionnaires, het feit veroordeelden, dat er ex-S.S.'ers in het Korea-detachement waren opgenomen. Al deze reacties waren eensluidend met als strekking: „Julie zijn fout, wij moeten kunnen vergeven en de kerels een nieuwe kans geven.” Wij hebben ons oordeel niet slordigerwijs geuit, maar nu schamen wij er ons wel voor. Moge de gedachte, door onze sobats naar voren gebracht omtrent de oud-S.S.'ers, door het gehele Legioen gedragen worden! Wij nemen hieronder een proto-type van de protesten op:

„Naar aanleiding van een stukje over de S.S. wat ik heb gelezen in no. 5 van ons blad onder de rubriek „Zeg het maar ineens”, moet 't mij toch van 't hart dat, naar mijn mening de jongens hier wel wat té algemeen werden afgekamd. Natuurlijk ben ik het met onze OVW'er wel in zekere mate eens, maar is het ons, die een betere maatschappij willen stichten, geoorloofd dergelijke groepen van mensen zo zonder meer te generaliseren? Nu moet u niet denken dat ik ze zo sympathiek vind, integendeel. Maar ik heb zelf ook eens een SS'er meegemaakt en toen deze knaap mij had verteld hoe hij daartoe was gekomen kreeg ik eerder medelijden met hem dan dat ik haat tegen hem koesterde.

Ik maakte kennis met hem in Tjimi op de SOBM (chauffeursschool). Hij was een best oppassende knaap en werd al spoedig in onze vriendenkring opgenomen. Wie hij was doet er niet toe en wat hij was, daar kwam ik toevallig achter. Op zekere avond waren wij foto's aan 't bekijken. Het viel mij op dat hij een foto achterwege hield, maar na wat geheel-en-weer wist ik hem toch te pakken te krijgen en tot mijn grote verwondering stond hij daar op in SS-uniform. Dadelijk gingen mijn gedachten uit naar m'n buurman en z'n zoon die in 1944 door de SS op een beestachtige manier werden vermoord. Natuurlijk merkte hij mijn verontwaardiging en begon z'n levensgeschiedenis te vertellen. Hij werd geboren uit een ongehuwde moeder, die 2½ jaar na zijn geboorte in het huwelijk trad. Na 8 jaar van onprettige samenleving kwam de

echtscheiding en was hij weer alleen met z'n moeder met alle gevolgen van dien. Anderhalf jaar later werd het tweede huwelijk ingezet, doch ook al niet van lange duur, na ruim 4 jaar werd ook dit huwelijk weer ontbonden. Nu werd hij er zwaar de dupe van, want hij werd de straat opgestuurd, om zodoende zelf zijn kostje op te scharrelen. De SS bood hem een pracht kans. Kost en kleding kreeg je daar gratis en dat was net wat hij moest hebben. Na de oorlog werd ook hij voor het tribunaal geleid, maar wegens zijn ongelukkige jeugd vrijgesproken. Hij wilde zijn misstap, die hij volledig inzag, proberen goed te maken en bood zich aan, om als vrijwillig dienstplichtige naar Indië te gaan, waar hij zich uitstekend heeft gedragen.

J. Schaap Jr., Ursem (N.H.)

VOORWAARDEN

„Ik heb in de krant gelezen dat de voorwaarden voor de Nationale Reserve wat aantrekkelijker moeten worden gemaakt om meer leden te winnen. Waar is dat voor nodig? Er zijn zoveel buitengewoon dienstplichtigen waar ze geen raad mee weten, die kunnen ze toch verplicht inlijven? Ons stellen ze toch ook geen mooiere voorwaarden om ons te lijmen? Ze roepen ons op, delen ons in, sturen ons voor drie jaar naar Indië, ze laten ons telkens en voor geruime tijd voor herhaling opkomen à raison van één gulden per dag, enz.”

Harrie M., Leemde

Wij zijn het zo ver met je eens, Harrie, dat er eigenlijk geen betere voorwaarden nodig moesten zijn. Laten „ze” de geest in ons volk wat beter en sterker maken, laten „ze” al hun klikjes- en partij-belangetjes wat opgeven om der wille van ons aller vaderland en toekomst en je zult meemaken, dat „ze” de aanmeldingsbureaux voor de Nat. Reserve nog 's moeten sluiten omdat ze meer dan vol zitten.

Red.

VRIJ VAN MILITAIRE DIENST

„Betreffende de advertenties „vrij van militaire dienst” dit, maats: ze werken allerlei knoeierijen in de hand en hebben een nadelige invloed op het moreel van de dienstplichtigen. Maar er zit voor kleine ondernemers een andere kant aan de zaak en die moeten we ook bekijken. Wanneer iemand een klein fabriekje, een garage, een tuinderijtje e.d. heeft met

zo'n drie à vier man personeel, dan kan het een zware financiële zorg worden, wanneer dat personeel om beurten of wel 's tegelijk, telkens voor herhalingsoefeningen weg moet. Hij moet, om z'n zaken draaiende te houden, extra krachten aantrekken en met het doorbetalen van de lonen van de jongens in dienst en alle sociale lasten daarbij, begrijp je wel, hoe moeilijk dat wordt? Daarom kan ik 't me wel voorstellen, dat zo'n kleine ondernemer zo'n advertentie plaatst. Het is wel 'n probleem, hoor; 't beste lijkt me, dat zo'n baas dan maar moet gaan overleggen met z'n personeel, we zijn er toch om elkaar te helpen, is 't niet? Wat grote bedrijven betreft: als die 't doen moeten ze een harde douw krijgen.”

H. E. J. Witte, Zeist

KOLONIALISME EN MERDEKA

1. Ons goede, oude KNIL schomelde, wat sterkte betreft, steeds tussen de 30 à 35 duizend man.

Verhouding Europeanen—Inheems = 1 : 7.

Laten we aannemen 35.000 man. Hiervan dus zeer ruim genomen 5000 Europeanen en 30.000 Javanen, Soendanezen, Ambonnezen, Manado-nezen, Timorezen en Bataks.

2. Het korps politie (w.o. te rekenen de Stadspolitie, de Veldpolitie en de Bestuurspolitie) ± 30.000 man! Verhouding Europeanen-Inheems = 1 : 5.

De handhaving van orde en rust onder de ± 70.000.000 bewoners van de Archipel, waarvan 50 à 60 miljoen op Java, werd over grote uitgestrektheden (5000 km W.O., 2000 km N.Z. Honderden eilanden!) in de eerste plaats gehandhaafd door het Bestuur (Nederlands- en Inheems Bestuur) gesteund door een kleine politiemacht, praktisch geheel gecreëerd uit de eigen bevolking! (Tussen twee haakjes: Informeer eens naar de politiesterkte in Amsterdam!)

Waar nodig gaf het leger steun.

Het rampokwezen wist men behoorlijk in toom te houden.

Nu is dat rampokwezen over geheel Java verspreid en van in toom houden blijkt niet veel. Merdeka!

Toen 10 Mei 1940 Nederland door de Duitsers overweldigd werd, was het toch de gelegenheid voor de in Indonesië levende onderdrukte volkeren, om zich te gaan verzetten, nietwaar?

Hulp uit Nederland kon niet meer verwacht worden. Prachtgelegenheid! 70 miljoen tegen 35 + 30 duizend orbewoerders, waarvan 't grootste deel nog wel rasgenoten!!

Niets daarvan. Alles bleef even rustig, bleef genieten van de Pax Neerlandica, tot de Japanners die kwamen verstoren.

A. M. Sierevelt,
Lt.-Kol. KNIL b.d.



Grote misdaad!

We leven tegenwoordig zo adembenemend snel en het is blijkbaar een dringende eis geworden, dat we ook snel moeten kunnen vergeten. Daarbij schijnen we bepaalde waarden, die ons vóór de oorlog zeer kostbaar waren, nu minder te waarderen. In elk geval zijn onze reacties op de inbreuk op die waarden nu veelal heel erg slap of we reageren er zelfs helemaal niet meer op. Maar twee maal twee is nu nog altijd vier gelijk vóór de oorlog en wanneer ik me vergrijp aan het bezit of aan de persoon van een ander, zal ik nu voor het gericht worden gesleept en dit was vóór de oorlog ook zo.

TOCH is er iets veranderd. Wellicht zie ik het niet goed en moet ik straks tot de conclusie komen, dat ik in en door de oorlog een tik heb gehad. Maar weet je, wat ik veranderd vind? Ik vind, dat het Nederlandse volk van nu zijn fierheid mist!

Je kunt nu misschien zeggen: „Ach, wat koop ik voor die fierheid, als ik maar weet, dat er nu goed voor mijn ziekteverzekering en straks voor mijn ouderdomspensioen, wordt gezorgd, als ik me maar als een heer kan kleden en mijn vrouw een half bontje heeft, als ik maar een huis heb zonder medebewoning, enz.” Daar geef ik je volkomen gelijk in, maats, maar toch kun je daarbij ook je fierheid hebben, zonder dat deze je ontsiert, wel? En je hebt die fierheid ook gehad, al ben je dat misschien vergeten. Was het niet je fierheid, die je tegen de Duitse bezetter verder deed strijden in de illegaliteit? Is het misschien, dat je die verloren vrijheid herkregen hebt, dat je voor die fierheid nu niets meer koopt?

Ik sprak boven over waarden, die ons zo kostbaar waren. Laat ik een voorbeeld geven uit mijn eigen leven. Ik zeg je, dat ik me als Indonesiër schaam, omdat Indonesië na de verkregen soevereiniteit zo onbetrouwbaar is gebleken en met mij zijn er zovele anderen, die zich schamen. Wij schamen ons voor de onbetrouwbaarheid, die keer op keer bezwezen is, maar die door Nederland toch werd geaccepteerd. Kijk, dat vind ik nu een bewijs van gemis van fierheid aan jullie kant. Laat ik jullie voor één ding waarschuwen: laat de Oosterling zijn achting voor jullie niet verliezen, want hij kan je dan beledigingen aandoen op een wijze, die meer dan vernederend zijn. Hij zal zijn achting voor je verliezen, wanneer hij merkt, dat je zwak bent of je zwak toont.

Jullie bladen wijden tegenwoordig kolommen op de eerste pagina's, voorzien van vette koppen aan de Verenigde Naties, aan het Atlantisch Pact, aan de Democratie; je leest het elke dag en je vindt de toestand misschien ook bevredigend lijken.

Maar over Indonesië wordt alleen maar het hoogst nodige bericht. Zou ik als Indonesiër de bladen willen interesseren voor de gebeurtenissen in Indonesië, dan word je even beleefd als beslist afgescheept met de mededeling, dat zij reeds genoeg over Indonesië schrijven Ik moet dan tot de conclusie komen, dat in jullie partijstrijd Indonesië geen factor meer is, want die grijpt schijnbaar niet meer in in het Nederlandse volksbelang.

Jullie bladen en ook jullie omroep schijnen het als vanzelfsprekend te vinden, dat een band, die eeuwen Nederland en Indonesië bond, abrupt werd afgesneden. Zij vooral schijnen snel te kunnen vergeten . . .

Maar waarden blijven waarden ook al ben je dit vergeten, of al zou je dit willen vergeten. En wanneer je dit vergeet, dan ben je fout, want de eenvoudigste optelsommen in het leven zijn op deze eenvoudige, maar vaste waarheid gebaseerd. Is het misschien daardoor, dat jullie knappe partijleiders, jullie beroeps-politici en -diplomaten zo gefaald hebben t.a.v. Indonesië?

Hier heb je een voorbeeld. Op 2 November 1949, dus nog maar ruim 2 jaar geleden, werd in de historische Ridderzaal te 's-Gravenhage een nieuwe optelsom ter uitwerking opgegeven: Nederland + de Verenigde Staten van Indonesië. Deze optelsom werd uitgevoerd door knappe koppen van Nederland, Indonesië en de Commissie van de Verenigde Naties voor Indonesië. Ze verkregen tot uitkomst de Nederlands-Indonesische Unie. Wat die Unie is, lezen we in art. 1 van de Ontwerp-Uniestatuut, dat luidt:

Artikel 1

1. De Nederlands-Indonesische Unie verwezenlijkt de georganiseerde samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië op basis van vrijwilligheid en gelijkheid in status met gelijke rechten.
2. De Unie doet geen afbreuk aan de status van elk van de beide

deelgenoten als onafhankelijke en soevereine staat.

Op 27 December van dat jaar werd de soevereiniteit aan de R.I.S. overgedragen, maar reeds op 17 Augustus 1950, dus een half jaar na de totstandkoming van de Unie, werd door Indonesië de Eenheidsstaat geproclameerd, doordat de deelstaat Djocja met de van Nederland verkregen wapens alle andere Indonesische deelstaten van de Federatie liquideerde. Dit was mogelijk, doordat alle Indonesiërs, op dat moment in Nederlandse militaire dienst, nog werden gerekend te behoren tot de Nederlandse strijdkrachten, die aan zeer bindende bepalingen gebonden waren. Deze Indonesiërs moesten dit alles lijdelijk aanzien. Het leger van Djocja, de TNI, was al dadelijk na de soevereiniteitsoverdracht het officiële leger van Indonesië.

Men kan voor deze verraderlijke coup van Djocja zich beroepen op het 2e lid van dat 1e artikel, maar dan denk ik aan het gezegde, dat de bepalingen er zijn om te worden ondoken. Maar zo redeneert slechts de advocaat voor kwade zaken. Ik wil me bij deze kwade redenering nog wel neerleggen als jullie partijleiders, politici en diplomaten mij een onomwonden „ja” konden geven op de volgende vraag: „Zou deze Unie na die beruchte datum van 17 Augustus 1950 nog langer een kwijnend bestaan hebben gehad, wanneer de Verenigde Staten van Indonesië toen tot een communistische staat was geproclameerd?”

Zou Indonesië tot een communistische staat zijn geproclameerd, dan zouden jullie partijleiders en politici en jullie bladen en omroep hebben uitgekretten, dat dit een aantasting van de waarde en een verdraaiing van de bedoeling van de Unie was. Nu Indonesië een eenheidsstaat is geworden, hoorde je slechts af en toe een zwak protest, al is die eenheidsstaat ook gefundeerd op een fascistisch beginsel, althans op het beginsel van het recht van de sterkste, hetgeen in strijd is met de goede democratische beginselen. Het schijnt,

dat de Japanse bezetting van Indonesië en de Hitler-bezetting van jullie land een knauw hebben gegeven aan onze waardebeoordeling van sommige essentiële dingen. Indonesië is met blindheid geslagen voor eigen fouten, Nederland aanvaardt dit, omdat de beledigingen, haar door Indonesië aangedaan, nog niet zo algemeen diep gevoeld worden als Hitlers beledigingen.

Intussen blijft de Unie tussen Nederland en de Verenigde Staten van Indonesië bestaan, want voor zover mij bekend is het 1e lid van dat 1e artikel nog steeds niet gewijzigd. Blijkbaar acht men dit aan beide zijden niet nodig; Indonesië, om duidelijk haar minachting voor die Unie te doen blijken; Nederland, omdat zij hier nog op voort kan hinken.

Intussen voltrekt de grote misdaad zich. Terwijl je hier hoopt op een goed ouderdomspensioen, terwijl je als een heer gekleed bent en je vrouw een half bontje heeft, enz., stijgen ellende en criminaliteit in Indonesië.

De grote misdaad voltrekt zich en zij schrijdt voort. Zij is begonnen bij de ondertekening van de besluiten van de Ronde Tafel Conferentie, toen de republikeinse delegatie met goed gespeelde toegeeflijkheid de gezamenlijk genomen besluiten mede ondertekende. Zij is bestendig door de slappe houding van Nederland bij de schending van deze besluiten door de Unie-partner. **Wie iets bestendig is er mede voor verantwoordelijk.** En wanneer ik naar het verleden kijk, dan weet ik, dat Nederland gedurende haar koloniale periode hoog op gaf van haar hoge roeping van de onder haar leiding staande koloniale volkeren. Niemand had daar aan getwijfeld en nog altijd zou

Nederland naar de zegenrijke resultaten in het verleden kunnen wijzen om te bewijzen, dat haar koloniale leiding er wel wezen mocht. Maar op meer dan goede koloniale leiding kan zij nu niet meer bogen.. **Miljoenen Indonesiërs geloven nu niet meer aan de hoge roeping van Nederland voor de koloniale volkeren. Zij hebben altijd in Nederlands kracht en Nederlands fierheid geloofd en in de Nederlandse onverzettelijke wil tot het goede voor de Indonesische volkeren. Zij zijn ontgoocheld toen Nederland zelfs voor Djocja week. Ook de autochtone bevolking van West Nieuw-Guinea is in dit opzicht wantrouwend geworden, want die bevolking is bevreesd voor de veranderde waarde van die hoge koloniale roeping.**

Ziet daar, maats, hoe Nederland geconfronteerd wordt met de resultaten van haar politiek beleid na de oorlog. Jullie bent een deel van Nederland; jullie worden door de verkiezing naar boven toe vertegenwoordigd door jullie partijleiders, jullie kamerleden en jullie ministers. Dat jullie je nu gaat afwenden van het nabije verleden en de Indonesische volken vergeet, ontslaat je toch niet van jullie zedelijke verantwoordelijkheid voor alles, wat zich ginds in Indonesië afspeelt. **Vroeg of laat zal Nederland de terugslag moeten ondervinden van de slapheid en de miskennis van deze zedelijke verantwoordelijkheid, want er is een zedelijke wet, die de wereld regeert en die onverbiddelijk rechtvaardig is en die spot met alle menselijke berekeningen uit politieke overwegingen.**

De verwaarlozing van jullie zedelijke roeping zal onvermijdelijk tot gevolg hebben, dat jullie straks ook in de steek zult worden gelaten,

wanneer je hulp nodig zult hebben.

Ik wil met dit alles geenszins de klok terugzetten en ons terugvoeren naar de koloniale periode, hoe goed die ook was; daarvoor ben ik Indonesië en te vooruitstrevend.

Ik voel als Indonesiër de zedelijke verplichting op me rusten om te wijzen op de fouten van mijn land, omdat ook op Indonesië een zedelijke verantwoordelijkheid rust. Zij moet in de eerste plaats leren, gegeven beloften juist na te komen. In de tweede plaats moet zij de vergoddelijking van het nationale tegengaan. Deze vergoddelijking maakt ons blind en dronken van de macht, zodat we niet de juiste waardering van Nederlands verleden in onze Oost vermogen te hebben. Het is zo treffend, dat zelfs de Indonesiërs de voor het Oosten algemeen aanvaarde zedelijke wet van oorzaak en gevolg niet meer in acht nemen. Ik ben er echter van overtuigd, dat de onbarmhartige wet, die het hegelal bestuurt, hen eerlang tot bittere ontgoocheling zal doen komen.

Misschien ben ik t.a.v. Indonesië te scherp geweest in mijn critiek, maar de ontwikkeling van de Indonesische politiek heeft de juistheid van het gezegde aangetoond, dat zachte heelmesters alleen stinkende wonden maken.

Als Indonesië niet weet, wat betrouwbaarheid is, dan dient Nederland het als een plicht te beschouwen om de Unie-partner met een krachtig gebaar daarop te wijzen; als de grote misdaad van Indonesië gelegen is in haar onbetrouwbaarheid, dan is de grote misdaad van Nederland de verslachte zedelijke kracht en het gemis aan verantwoordelijkheidsgevoel.

SOLEIMAN

21 Januari 1952

Waar Nederland mede verantwoordelijk voor is

Van 1 Januari tot 1 November 1951 werden in Indonesië 3192 mensen vermoord, aldus vertellen cijfers, die door de staatspolitie over de criminaliteit in Indonesië werden verstrekt.

In dezelfde tien maanden werden ongeveer 300.000 misdrijven aangegeven.

Voorts 33.547 gevallen van rampok met diefstal en roof.

Het aantal ontvoeringen bedroeg ruim 1000.

Van de behandelde misdrijven en overtredingen werd nog niet de helft tot klaarheid gebracht.

Deze cijfers betreffen alleen de officieel-gemelde misdaden. Het aantal gevallen, niet aangegeven uit angst voor represaillemaatregelen, ligt beduidend hoger.



SPIEGEL DER EIGEN HISTORIE

„Wajang-popo”



Wij hadden in Indië een heleboel typische kisten in de M.L. Maar het mooiste ding was toch wel de Piper Cub „bommenwerper”. Die goeie, grappige Piper Cub werd in Indië voor alles en nog wat gebruikt en heeft ons héél wat goede diensten bewezen. Dat deze eenvoudige toestelletjes, die helemaal geen „luchtmacht-voorkomen” hebben (het zijn van origine dan ook sportkisten) uitstekend bruikbaar zijn voor het doen van militaire verkenningen en het leiden van artillerie-vuur, dat werd reeds in de tweede wereldoorlog bewezen. Zowel de Amerikanen als de Engelsen maakten toen voor dit doel reeds op grote schaal van Pipers en Austers gebruik. Of de geallieerden de Piper Cub óók als bommenwerper gebruikt hebben betwijfelen we, maar wij in Indië **déden** het. . . .

Je zult er misschien raar van opkijken als je hoort, dat de Piper Cub het vliegtuig was, dat in grootste getale bij de M.L. in gebruik was. Je bent misschien gauw geneigd je neus op te trekken voor een „Piper-Cub luchtmacht”, een luchtmacht die voor het grootste gedeelte bestaat uit die kleine, miezerige Pipertjes. Een luchtmacht met raketvurende Mustangs, met zwaarbewapende Mitchells of pijlsnelle Kittyhawks maakt immers heel wat méér indruk. Welnu, deze kisten had de M.L., zoals jullie allemaal wel weten, óók! Maar velen van jullie weten, wát in Indië met de Pipers werd gedaan, hoe juist Indië zich zo prachtig leende voor operationeel gebruik van deze kleine vliegtuigjes.

Want de M.L. gebruikte de Pipers niet alleen als leskisten en niet alleen als verkenners en foto-kisten, maar ook als zuivere aanvalstoestellen. Ontelbaar groot is het aantal vluchten die door de Pipers werden gemaakt voor het bestoken van vijandelijke concentraties met behulp van handgranaten en sten-vuur.

Technici van de Militaire Luchtvaart maakten van de Piper Cub

Wajang-popo op basis Tabing (Padang). Let op de handgranaten en touwtjes naar de cockpit!

nl. een ware bommenwerper! Aan weerszijden van de romp werd onder de vleugelstijlen een metalen kokertje bevestigd, waaraan twaalf handgranaten konden worden opgehangen. Zo kon het Pipertje dus maximaal niet minder dan vier en twintig handgranaten onder zijn vleugels meevoeren. Het afwerpen van de handgranaten ging wel heel erg eenvoudig, nl. door . . . touwtje trekken. Aan elke handgranaat was 'n touwtje bevestigd, dat netjes naar de cockpit geleid werd. Zo kon de vlieger, door boven zijn doel aan de diverse touwtjes te trekken, de handgranaten één voor één ofwel in series afwerpen. Deze handgranaten waren zodanig getimed, dat ze, op een bepaalde hoogte afgeworpen, vlak boven de grond uit elkaar sprongen. Boven vijandelijke troepen-concentraties e.d. moeten zij een behoorlijke uitwerking hebben gehad. De peloppers waren ontzettend bang voor deze „touwjtetrek” bommenwerpers en noemden de Pipers „Wajang Popo”. Dit is de naam van een vliegende draak, die bekend staat als een geheimzinnig dier. Die Pipers van de M.L. waren precies zo geheimzinnig. Ze verschenen altijd onverwacht, nauwelijks hoorbaar, en lieten zich dan vanaf lage hoogte op hun prooi vallen. Zo werd de moderne Piper Cub een nieuwe „Wajang Popo”, waar de peloppers als de dood voor waren.

De Piper Cub bommenwerpers van de M.L. hebben zowel boven Sumatra als boven Java geopereerd, o.a. vanaf de vliegvelden Padang en Kalidjati. Natuurlijk was het Pipertje door het gewicht van de handgranaten al aardig belast, maar toch bellette dit de vlieger of zijn passagier

niet om ook nog een sten mee de lucht in te nemen. Vanaf lage hoogte werd met deze sten dan behoorlijk onder de peloppers huisgehouden. De sten werd in de hand gehouden, terwijl de vlieger zijn stuurknuppel tussen beide knieën geklemd hield. De loop werd naar buiten gericht door de rechterzijwand van de cockpit, die bij de Piper tijdens de vlucht geheel neergeklapt kon worden en dus een prachtig schootsveld bood.

Toch was 't lang geen ongevaarlijk werkje. Immers, de Pipers moesten voor dit werk behoorlijk laag vliegen en werden maar al te dikwijls ook zelf van de grond af onder vuur genomen. Menige Piper keerde dan ook met kogelgaten in romp en vleugels na zo'n sortie op z'n basis terug. Bovendien moest je verrekke uitkijken dat je je eigen propeller niet aan flarden schoot. Boven Sumatra is dat éénmaal gebeurd, maar de Piper kon gelukkig nog heelhuids op Padang terugkeren. Bij de Austers moest je oppassen, dat je je eigen vleugelstijlen niet door midden schoot. . . . Ook de Austers van 6 ArVa maakten boven Java dikwijls van stens en handgranaten gebruik. De handgranaten waren hier niet onder de vleugels bevestigd, maar werden gewoon in de romp meegenomen. De stuurboorddeur was uit het toestel gehaald en door de deuropening werden de handgranaten „à la 1914” met het handje overboord gegooid.

Hoe primitief de Pipers en de Austers van onze M.L. ook waren, ze hebben ons in Indië onschatbare diensten bewezen en zullen dan ook altijd met ere moeten worden genoemd in de geschiedenis van onze luchtmacht onder de tropen . . .

Hugo Hoofman





Onze zedelijke verantwoordelijkheid:

De Papoea

BIJ ALLES wat wij doen op Nieuw-Guinea is het van eerst en prevale- rend belang ons te realiseren wat we met de bevolking van plan zijn.

Het valt steeds weer op dat bij alles wat over Nieuw Guinea gesproken en geschreven wordt, er zo weinig over de Papoea's wordt gezegd. Het gaat steeds over kolonisatie, over mijnbouwondernemingen etc. Wel, laten we dan eens in dit verband van de Europese ondernemingen, die Papoea bezien.

Zo'n mijnbouwonderneming bijv. is uitsluitend zakelijk en beoefent geen philanthropie. Zij heeft arbeidskrachten nodig. Stel nu het geval — wat heus niet denkbeeldig is — dat het Gouvernement de binnenkomst van vreemde Oosterlingen verbiedt — wat nu al het geval is — dan zal deze maatschappij om gaan zien of er uit de oorspronkelijke bevolking geen aanwerving van arbeidskrachten mogelijk is.

Men zegt dus: „Over hoeveel Papoea-werkkrachten kan beschikt worden in het gebied van de vestigen onderneming bijvoorbeeld in en bij het Cycloop-gebergte te Hollandia?” In dit gebied, dus het gehele Sentanidistrict, leven ca. 14.000 Papoea's. Iedereen kan wel begrijpen, dat je niet plotseling maar willekeurig overal vandaan een stelletje mannen op kunt trommelen en ze in de onderneming te werk stellen. Dus men richt zich tot de kampongs, de concentraties van die bevolking in het gebied. Op een bevolking van 14.000 is het aantal mannen geschikt voor lichamelijke arbeid ongeveer het vijfde gedeelte, dus ongeveer 3000. Door deze 3000 man aan te trekken zou reeds de primitieve economie zodanig ontwricht worden, dat deze mensen na korte tijd voor een catastrofe zouden komen te staan. Billijker is het voor de werving het aantal van ongeveer 1500 aan te houden. Men mag niet ver-

geten dat de Papoea-economie, (zelfs in het z.g. gekerstende Sentaniegebied) nog steeds zeer labiel is.

Daarbij is het belangrijkste, dat het gezinsverband behouden blijft. Dit gezinsverband scheurt men uiteen door b.v. 3000 mannen uit de samenleving weg te halen. Aan de andere kant moet men zich deze werving niet voorstellen als een soort moderne slavenjacht of „Arbeits-einsatz” (mijn verontschuldiging voor dit moffenwoord). De betrokken lieden zullen heus wel uit eigen beweging en met een opgewekt, maar méér nog met een nieuwsgierig gevoel toelopen. De jonge Papoea immers, tenminste die van het Sentanidistrict, interesseert zich hevig voor alles wat nieuw is. Daarom ook zal hij b.v. enige weken gaan werken om de gelegenheid te hebben, al dat nieuwe in zich op te nemen. Al gauw zal hij ontdekken dat die belanda's toch maar rare lui zijn om als mollen in de grond te gaan graven naar stukjes erts. Het nieuwe zal er voor hem af zijn. Hij zal weer terug willen naar zijn kampong om daar de andere mannen te vertellen van wat hij heeft gezien.

Intussen heeft hij wat verdiend en koopt in de toko een bril ofschoon hij prima ogen heeft. Die bril zal hem immers belangrijk maken bij zijn kamponggenoten. Gewapend met die bril en een lading sterke verhalen stevent hij op zijn kampong af. Hij wordt als een groot man ontvangen en bewonderd. Hij zag immers de wereld. De bril blijft hij dragen als teken van waardigheid, ofschoon hij bij het lopen er bepaald door wordt gehinderd en nogal eens over boomstronken struikelt.

Zijn baas, de mijnbouw eigenaar, wacht tevergeefs op hem. Deze zakenman zint op maatregelen om het plotseling weglopen van zijn mensen tegen te gaan. Het gevolg is dat ze voortaan op contract moeten gaan werken. Er worden verder woninkjes ergens in de buurt van de onderneming neergezet.

Na verloop van tijd keert de Papoea terug naar de onderneming en hoort dat hij zijn handtekening of zijn duim moet zetten op een papier, en dat dan zijn vrouw en kinderen ook bij de onderneming kunnen gaan wonen en hij daardoor niet telkens die dagreizen naar zijn kampong hoeft af te leggen. Zo komt men

dan aan contract-koelies en ontstaan er contract-koelies-kampen.

Deze Papoea kan op een gegeven moment niet meer terug naar de veilige gemeenschap van de kampong. Hij zou het ook niet meer willen. Voor een enkeling is dit al gevaarlijk, voor een gehele gemeenschap is dit catastrofaal. Deze Papoea staat met zijn ene been nog in een oude wereld, met zijn adat, taboes etc., met het andere treedt hij een hem volkomen vreemd tijdperk in. Deze mensen ondergaan een verandering tot en met.

In het eerste kunnen ze zich niet meer thuis voelen, in het laatste dwalen ze nog wat verbijsterd rond.

Het nieuwe leven geeft hun geen vervanging voor de waarden die ze hebben moeten verliezen. Het nieuwe leven baseert zich niet meer op de eenheid van de kampong, de gemeenschap is verloren. Het vuur is in hun leven uitgeblust en ze leven als uitgeblusten. Uiteindelijk zal zo'n volk uitsterven.

Het is mogelijk dat de Papoea wel volledig geestelijk en lichamelijk zal kunnen acclimatiseren aan de nieuwe omstandigheden en daar dan actief deel aan hebben, maar dan zal de verandering uiterst langzaam en voorzichtig moeten plaatsvinden. Voor de Papoea's zal het zwaartepunt dan ook moeten liggen bij **landbouw** en **veeteelt**. Men zal met recht mogen juichen wanneer men hen zo ver kan krijgen dat ze méér en beter landbouw en veeteelt gaan toepassen.

Men dient steeds bij alles te beseffen dat er van een primitieve samenleving van 2000 jaar terug maar niet plotseling, zonder overgangen van vele jaren, een moderne maatschappij is te maken. Een ding staat bij alle gissingen wel vast: **de Papoea's die gedurende 2000 jaar in een vergeten land hebben geleefd, zijn nu gekomen in een tijd waarin het door de omstandigheden niet meer mogelijk is hen nog langer in afzondering te laten leven.**

De Papoea leeft in een gebied dat lang niet zo rustig is als de naam Pacific wel zou doen denken. Deze mens ziet op naar ons en verwacht — zonder dat hij precies weet wat — zeer veel van ons.

ZULLEN WIJ HEM HET BESTE VAN ONZE BESCHAVING BRENGEN?

Leeuwarden

AKOH

DAT ROT -LAND!

Zoals wij reeds in ons vorig nummer schreven: er is onlangs bij de Uitgeversmaatschappij v/h De Boer Jr. te Amsterdam een boek verschenen dat in handen hoort van elke Nederlander, die de toekomst van zijn land en volk nog ter harte gaat en die de zedelijke roeping van Nederland voor het volk van Nieuw-Guinea verstaat. Dit boek heet „Vergeeten Aarde” en is van de hand van Jan van Echoud, resident en grootste kenner van land en volk van Tanah Papoea. Wij willen niet alleen volstaan met een warme aanbeveling van het boek, doch tevens enkele fragmenten uit de méér dan boeiende inhoud overnemen in deze kolommen, teneinde de kennis en de liefde voor Nieuw-Guinea, die uit elke bladzijde bezielend tevoorschijn springen, te helpen overdragen op het Nederlandse volk. Ditmaal gaat het over de belangrijkste factor, waarom Nieuw-Guinea in de kwade reuk van „mensvijandig” staat: de malaria. Nog nooit en nergens hebben wij dit onderwerp, bijzonderlijk Nieuw-Guinea betreffende, zo uitgebreid en zo populair behandeld gezien als in „Vergeeten Aarde”, terwijl wij toch heus van onze overheids-voorlichtingsdiensten juist dit onderwerp uitvoerig behandeld hadden verwacht, aangezien de malaria de factor kan betekenen voor het al dan niet slagen van ondernemingen in Nieuw-Guinea. Wellicht dat de regering van oordeel is, dat Nieuw-Guinea alleen een land van plannen is? en malaria-muskieten plannen geen kwaad kunnen doen?

MALARIA staat bovenaan de lijst van factoren, waaraan Nieuw-Guinea zijn slechte naam te danken heeft. De Amerikaanse troepen, die gedurende de strijd tegen Japan geruime tijd in Hollandia gelegerd waren, hebben dti gevaar met succes bestreden. Deze troepen waren zelf vrij van malaria en woonden in kampen, waaromheen Papoea-nederzettingen binnen een halve mijl verboden waren, waardoor het besmettingsgevaar zeer klein was. Verder was een groot deel van de kampementen voorzien van muskietengaas en werd onder strenge discipline dagelijks atebrine gebruikt. Bovendien werden dagelijks tientallen tonnen olie met DDT vanaf de trucks met compressoren en uit de lucht met vliegtuigen verspoten over het areaal. Met al deze voorzorgsmaatregelen wisten aldus de Amerikaanse troepen het malariagevaar te keren.

Het is onmogelijk om dit succes als maatstaf te nemen voor de mogelijkheden om de malaria in Nieuw-Guinea te bestrijden. Alleen reeds de enorme kosten, die verbonden zijn aan dergelijke maatregelen, maken het onmogelijk om daarvan een permanent systeem voor vredestdijd te maken.

„Toch is de oplossing voor het malariavraagstuk van de hoogste importantie; zonder dat is een behoorlijke ontwikkeling van Nieuw-Guinea nauwelijks mogelijk. Malaria is een energie-slopende, deprimerende ziekte, die de een erger aanpakt dan de ander. Wie onder de aanvallen ernstig lijdt en niet snel een redelijk weerstandsvermogen ontwikkelt, dient zo spoedig mogelijk uit Nieuw-Guinea te verdwijnen, of te zorgen, dat hij niet ziek wordt.

Eén van de opvattingen omtrent

het voorkomen van de malaria is: malaria is een ongemak, behandel het als een verkoudheid. Sommigen kunnen zich dat permitteren, maar het zijn er niet zo heel veel; de meesten komen er al heel gauw van terug als ze geconfronteerd worden met de werkelijkheid. Anderen zien hun heil in een jeneverkuur en er wordt beweerd, dat die een gunstig effect heeft. Misschien als de muskieten bij de eerste slurpjes alcoholhoudend bloed bedwelmd van de huid afvallen, maar veel vertrouwen heb ik in die methode niet.

Naast de kwestie: prophylaxe — voorbehoedmiddel — of geen prophylaxe komt dan nog het verwarrende feit, dat klaarblijkelijk elke medicus omtrent soort van geneesmiddel en dosering zijn eigen opvattingen heeft. De eerste dokter in de Amerikaanse tijd adviseerde mij bij een aanval de eerste dag 3×5 atebri-netabletten, de tweede dag 3×4 , daarna 3×3 enz. Het bekam mij best, maar ik heb sindsdien geen medicus meer ontmoet, die het met deze behandeling eens was.”

Teneinde zijn beweringen en raadgevingen omtrent het malaria-vraagstuk en de bestrijding daarvan zo gefundeerd mogelijk te maken, raadpleegde Van Echoud voor de onderstaande gegevens de malariologen prof. dr N. H. Swellengrebel en dr H. de Rook, die zich beide intensief met dit vraagstuk in Nieuw-Guinea hebben bezig gehouden.

„Malaria, komt overal in de uitgestrekte laagvlakten van Nieuw-Guinea in grote hoeveelheid voor. De intensiteit loopt in de verschillende gebieden nog al uiteen. Er zijn streken, waar de ziekte in sterkere

mate voorkomt dan in de zwaarste haarden van Indonesië.

De Papoea's — en vooral hun kinderen — vormen een reservoir van malaria-parasieten, dat gevaarlijk is voor vreemdelingen. De kans, dat muskieten zich in een Papoea-omgeving met malaria-parasieten infecteren en deze besmetting op andere personen overbrengen, is dus wel bijzonder groot. Een tweede bijzonder aspect geeft de soort malaria-muskiet waarmee Nieuw-Guinea gezegend is. Malaria wordt in Nieuw-Guinea alleen overgebracht door de verschillende soorten van de groep Anopheles punctulatus, een niet grote muskiet, die in de schemering begint te vliegen. Zij zoemt niet hoorbaar, de steek is niet gevoelig en zij gaat gewoonlijk zitten op de schaduwkanten van het lichaam, zoals aan de onderkant van armen en benen. Dit levert op zichzelf al een groot gevaar op. Wanneer men de muskieten om het hoofd hoort zoemen, wanneer men ze ziet zitten en bovendien jeukende beten oploopt, komt men er al gauw toe om maatregelen te nemen: het huis binnengaan, flit spuiten en dergelijke; maar bij dit nare insect merkt men gewoonlijk pas dat het er geweest is, als men met een koortsaanval in bed kruipt. Het ergste is echter wel, dat deze muskiet praktisch geen enkele kieskeurigheid aan de dag legt wat betreft de broedplaatsen: de larven ontwikkelen zich in stilstaand en stromend water, brak of zoet, schoon of vuil, beschaduwd of zonnig. Zij stelt slechts één eis: dat er een paar uur per dag de zon op het water schijnt en als aan deze voorwaarde is voldaan, dan kan men de larfjes vinden in beekjes en in poelen, in lagunes, in sloten langs de weg, in regentonnen, in op het land getrokken prauwen, in gebruikte blikjes, in karresporen of voetsporen, in afdrucken van paardenhoeven in de modder en op alle mogelijke en onmogelijke plaatsen, waar zich wat water bevindt.

Men zal hieruit begrijpen, dat de bestrijding van juist deze muskiet, welke wel bijzonder grote moeilijkheden oplevert en uiteraard zeer kostbaar wordt, dan ook met de uiterste zorgvuldigheid moet gebeuren. Uit het bovenstaande volgt nog een andere consequentie: de malaria-muskiet van Nieuw-Guinea broedt dus niet in de donkere, gesloten bossen, maar door deze te kappen — bij kolonisatie bijvoorbeeld — scheidt men automatisch broedgelegenheden.”

Welke tegenmaatregelen er wor-

den aanbevolen? De allereerste mogelijkheid is het muskieten-vrij maken van de woonplaats. Dit is alles behalve een eenvoudige taak. Er zou met de grootste zorgvuldigheid gessineerd moeten worden, aangevuld met olie- en DDT-bespuiting. Deze maatregelen moeten echter ook tot één à twee kilometer buiten de woonplaats toegepast worden. De financiële consequenties van deze methode is daarom alleen verantwoord voor plaatsen met een zekere bevolkingsconcentratie, die de kosten doen opwegen tegenover het daartegenover staande belang. Het is wel duidelijk, dat het ondoenlijk is om op deze wijze gehele landstreken vrij van muskieten te maken.

Voorts kan men zich beschermen door voorbehoedende geneesmiddelen te nemen zoals chinine, atebriene, paludrine, chloroquine en wat er verder nog meer is of nog gevonden zal worden. Het wordt medisch echter onverantwoord geacht dit gedurende lange tijd — laat staan een geheel leven — vol te houden. Dit geldt slechts voor de nieuwste middelen. De andere geneesmiddelen, als boven genoemd, kan men alleen toepassen voor beperkte tijd.

„Volgens de huidige stand van zaken blijft er dus voor Nieuw-Guinea maar één oplossing over: men zorgt niet gestoken te worden. Dit lijkt en is ook niet eenvoudig, maar het wordt toch wel vergemakkelijkt door het feit, dat de *Anopheles punctulatus* pas tegen de schemering gaat vliegen, zodat men overdag geen gevaar loopt.

Een eerste vereiste is een met gaas beschermd huis. Men mag van oordeel zijn dat het muskietengaas het uitzicht belemmert, het huis benauwt en donker maakt en dat soort klachten meer, maar deze nadelen kunnen en mogen niet opwegen tegen het malariagevaar, dat men anders onherroepelijk loopt.

Verder begeve men zich na de schemering niet meer naar buiten zonder afdoende maatregelen te hebben genomen, zoals het aantrekken van dikke sokken, kleding met lange mouwen en het inwrijven met muskietenolie. Dat men in huis daarbij van tijd tot tijd spuit met fliet of een dergelijk middel, om toch nog binnengekomen muskieten onschadelijk te maken, is eigenlijk vanzelfsprekend. De kolonist, de missionaris of zendeling en de ambtenaar, die hun hele carrière in Nieuw-Guinea denken te blijven, zullen zich naar deze adviezen hebben te richten. Zij dienen op de één of andere wijze in hun permanente woonplaats beschermd te zijn tegen de malaria-muskiet en passen prophylaxe alleen dan toe, wanneer zij op tournee of patrouille zijn.

Slechts op deze wijze zal een langdurig verblijf „under the atebriene-moon“ niet eindigen met een geknakte gezondheid.”

Wie de pioniersroeping verstaat, leest uit het malaria-verhaal geen afschrikking, maar neemt straks de waarschuwing als geestelijke barang naar Guinea's oetan mee.



Komt Yamin zelf mee Drian „bevrijden?“

Mr MOH. YAMIN, koerier van de Indonesische delegatie in Den Haag, thans te Djakarta, tot een verslaggever van „Merdeka“: „Indien het thans in Den Haag gepleegd overleg inzake Nieuw-Guinea geen voor Indonesië bevredigende resultaten oplevert, zal Indonesië overgaan tot een „long time policy“ om Nieuw-Guinea te bevrijden, waarbij alle middelen en listen zullen worden toegepast, die in een vrijheidsoorlog gebruikelijk zijn.”

PAPOEA-VERTEGENWOORDIGING IN NEDERLAND 1950-1951: „Wij, Papoea's, zullen ons de Indonesiërs, als het moet zónder Nederlandse hulp, van het lijf houden!“

INTELLIGENCE-RAPPORTEN 1944: van Augustus tot October bij Biak 1700 Japanse soldaten door de bevolking gedood. In April 1000 man Japanse „junglefighters“, op weg van Hollandia naar Sarmi, door de bevolking gedecimeerd tot nog geen honderd man. Een Japanse compagnie van 150 man, op weg van Arso naar de Toarim-rivier, door de bevolking gedecimeerd tot drie man. Enz., enz.enz.

Land van verwachting

II. SFEER

ALS je door de Kalverstraat of de Venestraat loopt met alle winkels en de vele, goed geklede mensen, of zelfs in een van de kleinste dorpskroegjes met een blérende radio je kopje koffie of borrel slurpt, kun je je haast niet voorstellen, dat er plaatsen in de wereld zijn, waar men er oneindig naar kan verlangen als iets bijna onbereikbaar en heerlijk. Zelfs degenen, die kortere of langere tijd in Indonesië zijn geweest, al hebben ze op een buitenpost gezeten, kunnen zich nauwelijks een voorstelling maken van het begrip Nieuw Guinea en het leven daar.

DIVERTISSEMENT

Er wordt gewerkt. Er wordt hard gewerkt.

En verder is er niets.

Men heeft er geen kranten. (Behalve op Hollandia, waar dagelijks 4 gestencilde kwartoblaadjes met het allerbelangrijkste nieuws en mededelingen wordt uitgegeven. D.w.z. als het papier of de inkt toereikend zijn en de stencilmachine niet kapot is). Weinigen hebben een radio en de weekbladen en tijdschriften — voor degenen die zich deze luxe kunnen permitteren — komen pas drie maanden na verschijning met de boot uit Holland. Het verzenden per luchtpost van een gemiddeld weekblad komt op 3 à 4 gulden . . .

Geen bioscopen: hoogstens 1 of 2 maal per week e.o.a. 3e rangs film in een stinkende, hete barak, waar je heen gaat met je eigen stoel op je nek (en waar je f 2,50 voor betaalt); behalve wellicht een amateurgezelschap, is er geen toneel of cabaret evenmin als concert.

Hollandia is een Indo-Europese Vereniging rijk, die tracht een beetje vertier te brengen door wat sport en gezellige bijeenkomsten, waar iedere landaard welkom is. Twee keer per maand en op speciale feestdagen wordt er gedanst op de cementen vloer van de quonset-hut, die als clublokaal dient.

Bossen vol deviezen rond dit exploitatiebivak aan de Mamberamo.

WILD WEST

Zo'n avond een keer mee te maken is een sensatie, die men niet gauw vergeet: je wrijft je ogen uit en vraagt je af of je droomt of dat je werkelijk per ongeluk verzeild geraakt bent in een „gold-diggers“-kroeg, zoals je die kent uit de oudere films. De laatste Europese hits, heel verdienstelijk gespeeld door de Hill Billies, weerkaatsen schetterend tussen betonnen vloer en zinkijzeren dak.

In de hoek, aan de bar, hangen en verdringen zich de, lauw bier- of borrels-drinkende, minder spectaculaire jongelui pratende over . . . het werk en de dansende meisjes, die verre in de minderheid zijn.

De jongens, en vooral de Don Juans onder hen, hebben zich voor de gelegenheid op z'n mooist uitgedost: schone khakibroek, die veelal verdwijnt in rimboe- of Japanse kaplaarzen en een felkleurig, liefst gebloemd of geruit, hemd open aan de hals. De vrij lange haren glanzend ingevet en geborsteld, waarop vaak een Australische of ander soort sombrero-achtige hoed. De lenige, slanke figuurtjes van de meisjes in veel gewassen, verkleurde, zelfgemaakte jurken; pathetisch in hun pogen zich even uit de dagelijkse sleur te verplaatsen in een mondain, chic leven.

MENSONWAARDIG

In ons vorige nummer was boven het artikel Nieuw Guinea een foto

afgedrukt: een van Hollandia's hoofdstraten, die langs de Aloen-Aloen loopt. Dat is Hollandia, de hoofdstad van West Nieuw Guinea: een net van stoffige of modderige wegen en weggetjes vol kuilen, zonder enige verlichting; enkele betere houten huisjes op palen of van „hardboard“ — een soort samengeperste karton!! — met golfijzeren dakbedekking. De rest der woningen bestaat uit de quonset-hutten, die de Amerikanen er tijdens de oorlog neerzetten en die nu — hoe kan het ook anders na 10 jaar in een dergelijk klimaat? — langzamerhand in elkaar zakken en bovendien overbevolkt zijn.

MENSONTEREND

Mensonterend. Er wordt geleefd zoals in de Jappen-kampen: ettelijke gezinnen in één quonset onderverdeeld door gordijn- of kasten-scheidingen, volgepropt met meubelen, krioelende kinderen, honden, katten en soms kippen. De keukens zijn (net als in het kamp) buiten: op een hout- of houtskoolvuurtje, de pannen opgehangen aan de wand, moeten de vrouwen, in weer en wind, de maaltijden voor hun, vaak grote, gezinnen klaarmaken.

Ook hier weer de aandoenlijke poging om dit trieste geheel een beetje op te fleuren met wat bloemen (soms een tomatenplant of het fijne waas van de wilde, fijnbloemige, witte orchidee) op de modderige



erfjes, waar je bij regenweer tot over de enkels in de blubber zakt.

1 : 3

Typerend was het antwoord van een Nederlands matroos toen hem gevraagd werd hoe de jongens hun vrije tijd, vooral 's avonds, doorbrachten.

„Nou, er zijn er die naast hun krib gaan zitten nadenken wat ze die avond zullen gaan doen. En dan zitten ze te piekeren, net zo lang tot het tijd is voor „lichten uit“. En dan is er weer een avond om! Sommigen gaan buurten bij Indische families, die aan de Haven wonen (Kota Baru is te ver als je geen transport hebt) of ze drinken borrels bij Denny's (de enige bar) en de rest gaat maar vroeg pitten, als ze 's naar huis hebben geschreven.”

„Schrijf jij vaak naar huis?”

„Ik ben hier nou ruim 8 maanden en heb na m'n eerste lange brief niet meer geschreven. Wat moet ik elke keer weer vertellen? Dat er in één maand tijd één nieuwe quonset is opgezet en dat er weer 2 of 3 inelkaar gezakt zijn? Verder valt hier toch niets te beleven.”

Dit typeert Nieuw Guinea op het ogenblik.

Er zijn plannen genoeg. Plannen op papier voor de uitbreiding van de stad — verbetering van behuizing en kantoorgebouwen — reparatie van de, door de Amerikanen aangelegde, 40 km lange, enige weg, die door het zware militaire vervoer en de zware regenval en het slechte onderhoud aan puin is gereden; uitbreiding van het vliegveld, zodat de Connies bij Hollandia kunnen landen, verbetering van de havens en nog zo veel meer.

PAPIEREN PLANNEN

Stapels papieren plannen; plannen en nog eens plannen, die zelfs gekoed zijn. Maar er gebeurt zo bitter weinig.

Natuurlijk is voor al deze plannen geld nodig en arbeidskrachten. De laatste zijn er, voorlopig althans, voldoende. En met het, door Nederland, verstrekte krediet van 24 miljoen, later zelfs verhoogd tot 30 miljoen, kan een goed begin gemaakt worden, mits er aangepakt en met beleid te werk gegaan wordt.

Waarom uit Nederland, voor dure deviezen aangekochte, beton en hout importeren in dit land bedekt met bossen, waarvan experts gerapporteerd hebben, dat een groot percentage zowel ijzerhout als zacht-hout

is? Waarom niet dadelijk begonnen met houten huizen te bouwen, zoals dat vroeger op Sumatra ook gebeurde en die zeer goed voldeden, in plaats van direct zo hoog te grijpen en „stenen“ huizen te verlangen omdat dit er beter uitziet? . . .

DEVIEZEN BESPARING

Dezelfde experts (die grotendeels hier in 'Holland zijn!) hebben een bruikbaar plan voor houtaankap, o.a., langs de Mamberamo-rivier, dat duizenden tonnen hout per jaar zou opleveren. Men kan de rivier opvaren met een landings-vaartuig plus bulldozer en in een strook, die niet breder dan 10 km behoeft te zijn, kappen. De stammen kunnen stroomafwaarts naar de kust drijven, van waar zij verder vervoerd worden.

Wat dit gebied op kan leveren is veel te veel voor binnenlands gebruik, zodat zeer grote hoeveelheden naar Nederland en eventueel andere landen geëxporteerd kunnen worden. Dit areaal kan voldoende zachthout (cellulose) produceren om 2/3 van het benodigde krantenpapier van Nederland te dekken. Wat zouden wij hiermee niet aan deviezen kunnen uitsparen?

25 Januari 1952

MAWA

IRIAN-prijsvraag

U WEET, lezer, hoe dodelijk-ernstig onze regering, volksvertegenwoordiging en pers de Nieuw-Guinea-kwestie nemen, veel ernstiger dan de Ambon-zaak.

Maar u weet waarschijnlijk niet, in welke mate de Indonesiërs zelf de draak steken met Irian, hùn Irian, en dus met ons gedelibereer over óns Nieuw-Guinea. In dit opzicht kan onze pers nog wel iets van de Maleise leren.

Ik kreeg toegezonden een niet ongeestig, en stellig leerzaam knipsel uit een aflevering van begin December 1951 van *Indonesia Raya*, een Maleis dagblad uit Djakarta. Het schrijft een prijsvraag uit, een speciale IRIAN-prijsvraag. Luister even.

Men moet een viertal vragen beantwoorden.

1e. Als Mr. Yamin voor de tijd van vijf jaar als resident van West-Irian benoemd wordt, voor hoelang zou hij naar Uw mening in Irian willen verblijven?

2e. Hoeveel procent van de ambtenaren zou volgens U bereid zijn, om naar West-Irian overgeplaatst te worden?

3e. Weet U, waarom Bandungse pemoeda's vrijwillig naar Irian trekken?

4e. Hoe lang zouden volgens U de leiders, die zo hard om Irian schreeuwen, het op dat eiland, zonder

bioscopen, zonder auto's, zonder restaurants of dancings kunnen uithouden?

Deelnemers aan deze prijsvraag moeten voldoen aan de volgende voorwaarde: In de afgelopen twee jaar moeten zij, hetzij in een besloten, hetzij in een openbare vergadering de naam IRIAN uitgesproken, of in de pers iets over Irian geschreven hebben.

Voor de drie beste antwoorden der vragen stelt de redactie drie prijzen beschikbaar:

Eerste prijs: een gratis vacantiereisje per vliegtuig naar Irian met een verblijf aldaar gedurende een jaar.

Tweede prijs: idem met een gratis verblijf van een half jaar.

Derde prijs: idem met een gratis verblijf van drie maanden.

Inzendingen moeten uiterlijk vóór de laatste zonsondergang in 1951 ten kantore der redactie binnen zijn. Wanneer vóór die tijd geen antwoorden binnengekomen zijn, wordt deze prijsvraag geannuleerd op grond van de overweging, dat er dan blijkbaar geen animo voor de prijzen is

Mij dunkt, dat een abonnement op *Indonesia Raya* voor onze regering, volksvertegenwoordiging en pers geen weggegooid geld zou zijn.

Joh. van Hulzen

Belabbering van Nw-Guinea

TOT ONZE GROTE voldoening bemerken wij een groeiende en intensieve belangstelling voor Nieuw-Guinea in het Legioen. Dit stemt ons te meer tot voldoening, omdat ook wij vooral de Nederlandse taak in dat stenen-tijdperk-land willen verstaan en Nieuw-Guinea willen zien als één der objecten, waar het Legioen zijn beste krachten aan geven kan mits . . . En hier komen wij aan het probleem, dat ons bezig houdt en dat ons noodzaakt om méér dan het bestaan van een peperdure regerings-voorlichtingsdienst eigenlijk nodig moest maken, Nieuw-Guinea in ons orgaan te bespreken en in de Nederlandse belangstelling aan te bevelen.

Reeds meerdere malen is onze grief uitgesproken tegen de „plannen-ziekte” van onze huidige regering, die ook al Nieuw-Guinea in hevige mate heeft aangetast. Om er in het kort nogmaals aan te herinneren: de Nederlandse regering schijnt alleen nog maar heil te verwachten van het opstellen van een (en niet meer dan één), alles-omvattend plan. Dit vergt jaren van commissie-onderzoeken, rapporten opstellen en bestuderen, studie-reizen, enz. enz. Mocht zulk een plan (bij voorbaat reeds peperdure vanwege de enorme stoet van officials en ambtenaren en commissie-leden) ooit gereed komen, dan worden de mensen daar in aangepast: de schroefjes en radertjes in de grote machinerie van het Plan.

Zolang dit plan niet gereed is, is elke particuliere of ondernemers-poging om iets in dat land te beginnen, tot mislukking gedoemd door

(op z'n zachtst uitgedrukt) het gebrek aan medewerking van overheids-zijde. Nieuw-Guinea telt de voorbeelden van dergelijke mislukkingen en bittere teleurstellingen reeds bij rissen. Immers, elke onderneming van particulier of maatschappij staat het plan in de weg; komt er iemand bij het Ministerie zijn plannen voorleggen, dan wordt de uitvoering en mogelijkheden dier plannen eerst beoordeeld door ambtenaren. Daarmee is men er nog niet. Ook wanneer de plannen de lijdensweg langs ontelbare ambtenaarlijke tafels met succes hebben afgelegd en de ondernemer zit tenslotte in Nieuw-Guinea, dan nóg zal hij een heroïsche strijd voor de boeg hebben tegen alle mogelijke bestuurs- en ambtenaarlijke bezwaren en (nogmaals: heel zacht uitgedrukt) gebrek aan medewerking.

De grote en alles-beheersende fout van dit systeem is, dat de regering het mens-zijn van de pionier en ondernemer miskent. Er is in heel de historie geen land aan te wijzen, dat middels een P-L-A-N werd opengelegd en ontwikkeld. Mensen-initiatief, -moed, -pioniersgeest, -mislukking en -overwinning hebben dit gedaan en zo zal het blijven, ook al heeft de bijl plaats gemaakt voor de electrisch gedreven zaagmachine en het kapmes en de schop voor de bulldozer. Wij kunnen hier lang en breed over praten: het feit is een stelling en het bewijs ligt in de historie. Onze vaders maakten binnen tachtig jaar tijd uit de bos- en moeras-wildernis van Java het welvarendste eiland ter wereld en zij waren met een bedui-

dend kleiner aantal dan een eventuele oproep om Nieuw-Guinea open te leggen in deze dagen zou opbrengen. Wij staan direct gereed om te bewijzen dat wij niet van minder pioniers-kaliber zijn dan zij, indien slechts de regering de duidelijke garantie wilde geven, dat de bittere ontgoocheling van enkele jaren geleden niet opnieuw het loon zal zijn voor alle moeiten en mensenoffers.

Het is ons overigens niet duidelijk, waarom deze regering zich niet reeds duidelijk en onomwonden heeft uitgesproken voor het absolute en onveranderlijke soevereiniteitsbehoud over Nieuw-Guinea, waar dit de enige en beslissende wens is, niet alleen van het Papoea-volk, doch tevens van het overgrote deel van het Nederlandse volk. Indien de Nederlandse regering van dit laatste nog geheel zeker is, dan dunkt het ons gemakkelijk, om een algehele opinie-onderzoek in te stellen. Dooddoeners, dat dit te kostbaar of te omslachtig is, willen en kunnen wij niet accepteren, daar door deze zelfde regering wál allerhande onzinnige en onbeduidende massa-enquêtes worden gehouden onder ons volk. Indien de regering derhalve geen gebruik maakt van zulk een middel om de wensen van ons volk ten aanzien van deze uiterst-belangrijke nationale zaak te weten te komen, dan kunnen wij daarin slechts de angst vermoeden voor een ándere uitkomst, dan de regering wel gebruiken kan in haar beleid van ijskasten en vol-dongen feiten. Dit vermoeden klinkt naar een openlijk wantrouwen. Welnu, het zij gezegd: **dit wantrouwen is er en staat ons en Nieuw-Guinea in de weg.**

Politieke partijen, attentie!

Sobats,

Ik geloof wel dat ik uit naam van alle jongens deze vraag stel: op welke partij kunnen wij bij de komende verkiezingen het beste stemmen om zeker te weten, dat wij Nieuw-Guinea en de Papoea's niet overleveren aan Indonesië? Je zal misschien wel denken: weet die bebek dat niet eens, maar nou moet je eens nagaan dat ik zeventien was toen ik in dienst ging en twee en twintig toen ik er uitkwam en in die tussentijd, dat weet je zelf wel, heb je geen tijd om je eigen te bemoeien met de politiek, want dan waren er wel andere dingen te belabberen. Maar nou zit ik dan en er is hier ook een hele groep jongens met wie ik samenwerk en we praten er wel 's over en we zijn 't er eigenlijk over eens dat 't geen moer voorstelt en dat ze je achteraf toch maar belazeren en toen dachten we, dat ons Legioen hier misschien wel een oplossing voor weet. Ik dacht zo dat jullie mij en een hele hoop jongens daarmee kunnen helpen want anders vullen we straks misschien een verkeerd vakje in. Doen jullie 't? wij gaan door alles met jullie mee.

Blijvertje 1-1-15RI P. Adr., A'dam-N.

Er is meer, dat ons en Nieuw-Guinea in de weg staat: de onbekwaamheid waarvan Nieuw-Guinea het slachtoffer is. Dit klinkt hard en beschuldigend en is gevaarlijk, wanneer achter deze woorden niet de aanwijsbare en bewijzende factoren staan.

Deze onbekwaamheid is voor een deel geworteld in Nieuw-Guinea's verleden dat er één was van een bijzonder slechte reputatie. De reputatie van woeste, ontoegankelijke oerbossen, onbeklimbare bergmassieven, verschrikkelijke moerassen, een groen inferno vergiftigd van malaria, beri-beri, dysenterie, tropenzweren en bevolkt door bloeddorstige inboorlingen, die op de allerlaagste trap van de beschaving leefden en die onhoorbaar de vreemdelingen en elkaar bepijlden; de laatste grens van

de wereld, zó afgelegen van de het centrum van het mensbestaan (Batavia), met zo'n slechte postverbinding, geen afleiding, geen vers voedsel en slechte behuizing, — zulk een verschrikkelijke reputatie, dat Nieuw-Guinea tot voor zeer kort gold voor zoiets als een oord voor strafoverplaatsingen voor lastige ambtenaren.

Eensdeels was deze reputatie te wijten aan het absolute gebrek aan belangstelling van het ambtenaarlijke Batavia voor gindse uithoek. Nieuw-Guinea kon beter voorlopig vergeten blijven. Het gewest was dood en de sporadische bevliegingen van activiteit konden het niet tot leven brengen. Vandaar dat er onder de ambtenaren practisch geen belangstelling bestond voor plaatsing op Nieuw-Guinea. Voor elke ambtenaar die er geweest was gold tenslotte, dat hij na een verblijf van twee jaar op Nieuw-Guinea in aanmerking kwam voor een „luxusieuze" plaatsing in een grote stad op Java.

Een dergelijke mentaliteit, bij de doorsnee ambtenaar opgedrongen van „boven" af, heeft de ontwikkeling van Nieuw-Guinea belemmerd en tegengehouden. Ook de goedwillenden onder deze ambtenaren, met een gunstige dienstervaring in Indië, lieten spoedig hun voornemens varen, want zij staarden zich blind op de vergelijking tussen hun vroegere objecten en het absoluut-vergeten en onbelangrijke ressort op Nieuw-Guinea. De denkfout was n.l., dat hier een vergelijking niet paste; de taak voor Nieuw-Guinea lag op een geheel ander niveau dan voor de andere eilanden van Indië. Alleen een bezielend idealisme had hen de inspiratie kunnen geven voor het juiste inzicht en de noodzakelijke krachtsinspanning. Door het gebrek aan idealisme vonden zij echter geen compensatie voor de grote ontberingen en konden zij slechts de bezwaren zien. Hun rapporten spraken hiervan en bevestigden de reeds bestaande indruk omtrent Nieuw-Guinea in Batavia. Zo bleef, van hoog tot laag, de negatieve houding ten aanzien van Nieuw-Guinea bestaan en dit doortrok de hele sfeer en doodde alle initiatief.

Deze negatieve geest heeft thans, na een korte wijle van grote activiteiten, naast de verlamme Planziekte, weer meester gemaakt van Nieuw-Guinea. Deze geest werd overgebracht door de ambtenaren, die na de overdracht van de soevereiniteit over Indonesië (hun vroeger werkterrein) naar Nieuw-Guinea werden overgeheveld. In een onzer vorige nummers wezen wij reeds op de receptie-complexen (verschijnsel uit de Indische tempo-doeloe) in Nieuw-Guinea. Het blijkt voorts duidelijk uit de algemene lethargische stemming onder de werkersgemeen-



schap ginds, dat bij de meesten het wezenlijke ideaal en de waarlijke bezieling, erger nog: de juiste beoordeeling der Nieuw-Guinese verhoudingen, ontbreekt.

Er zijn inderdaad Nieuw-Guinea experts, die doortastend genoeg zouden zijn om, gewapend met hun kennis en ideaal, het land de leiding te geven, die het hard nodig heeft. Deze experts zitten echter in Nederland.

En ginds wacht Nieuw-Guinea. Wachten één miljoen zielen op de helpende hand voor de gevaarlijke stap uit het stenen naar het atoom tijdperk. Wachten de bodemrijdommen onder hun woeste deklagen van wildernis. Wachten een nieuwe toekomst en wellicht wat welvaart op dit verguisde, straat-arme en overbevolkte Nederland.

Deze veroordeling van het Neder-

landse Nieuw-Guinea-beleid is hard en gevaarlijk. Gevaarlijk vooral, waar de voorlopige besprekingen omtrent de status van Nieuw-Guinea aan de gang zijn en Indonesië een intensieve propaganda in het buitenland voert om er op te wijzen, dat de Nederlanders niet in staat en het niet waard zijn, om het bestuur over Nieuw-Guinea te blijven voeren.

Ons oordeel over de gang van zaken in Tanah Papoea bevestigen slechts deze Indonesische propaganda; wij moeten dit, zij het met bitterheid vervuld, erkennen. En wij onderschatten het gevaar niet, dat zulk een openlijke erkenning met zich mede brengt. Maar wij kunnen en mogen dat gevaar niet uit de weg gaan, om der wille van Nieuw-Guinea en de Papoea, om der wille van Nederland en onze toekomst. En wij kunnen dit gevaar ogenblikkelijk tegemoet gaan met onze overtuiging, dat het nu inderdaad belabberd gaat, maar dat het ook anders kan. MITS de zedelijke verantwoordelijkheid voor de Papoea en zijn land eindelijk, dwars door de mist van angsten en concessies voor de Indonesische bedreigingen en eisen, bij onze regering doorbreekt en deze regering Nieuw-Guinea geeft, waar het recht op heeft: een karaktervol, idealistisch, doortastend, verantwoordingsbewust en offervaardig beleid.

Wij zullen in de volgende nummers van ons orgaan de details van het tot dusver gevoerde beleid nader belichten in de hoop, dat zij eindelijk niet slechts de waakzaamheid van ons volk, maar tevens de verantwoordelijkheid voor Nieuw-Guinea zullen opwekken en aanleiding geven tot een nieuwe koers.



En hiervoor moeten Nieuw-Guinea en één miljoen Papoea's in de politieke ijskast.

DE KLOOF

Onder deze titel werd een verschijnsel opgemerkt, dat velen van ons griede. Omdat wij natuurlijk met deze zijde het meest te maken hebben (gehad), is het goed er de nadruk op te leggen. Inderdaad, men haalt de burger Jansen in en verwerpt het andere, men blijft op het uniform neerkijken, maar dit is slechts één kant van de zaak. Want bij nader overleg begin je overeenkomstige trekken te zien in andere dingen.

Wat wij missen is: normbesef! Wij missen de overtuiging, dat wij er niet zo maar op los kunnen leven. Wanneer iets niet in dubbeltjes en centen valt uit te tellen, verwerpen wij het zonder meer. De meerderwaardig (lijkende) modern-cynische slagzin doet opgeld: Wat koop ik er voor? Nederland? In drie dagen immers van de kaart! 'k Zal wel uitkijken, mijn vaderland is, waar ik het goed heb. De afwisseling is eigenlijk eindeloos, het thema steeds hetzelfde.

Ideaal geeft kracht. Maar een ideaal zonder normen is inhoudloos. En wat die normen wel zijn? Hier heb je 't in één woord: EERBIED! Eerbied voor de overtuiging van je buurman, voor de piëteit van een ander, ook al raakt hij jezelf niet. Ik zou zo kunnen doorgaan: dan kom ik ook weer te spreken over vaandels en dodenherdenkingen. En zo kom ik weer bij „de kloof”: De minachting voor de soldaat (want dat is het) staat niet alleen. Die hangt samen met de verwerping van een groot aantal andere regels. Dit ene te genezen, zou zijn het genezen van een symptoom, niet van de ziekte.

Legionnair



Eusechius: „Adoe, . . . de ouwe bazen gaan door met d'r lui petroelje voor Recht en Orde.”

Sien: „Dat hiet tegenwoordig niet meer zo, in Holland hiet dat rechts-extremisme”

Legioen



*Zij keerden na jaren uit Indië weerom
met stukke harten en omfloeerste trom
en zagen de zon bij 't zinken
op 't puin van hun illusies blinken.*

*Zo sjokten ze heen, niets dat hen trekt,
want in 't land, dat zo'n grootse historie dekt,
daar zagen ze hun leeuw een schoothond, 'n heel bange,
en hun driekleur teroes-door halfstok hange.*

*Ze lieten zich maar leven naar 't grijze verschiet
en, de geest van 't heden, die snaptten ze niet.*

*Maar toen sprak de stem van hun doden en daden
door dat heden van Holland verkocht en verraden:*

*— Kom! sla hier de trom en steek de trompet,
verschrik de slapers, en dreun ze van d'r bed
en zorg ervoor dat overal, in verre ronde,
de strijders voor Holland weer samenkomme! —*

*Die stem is verstaan, dwars door de mist en mest
van al, wat hun Holland zo totaal had verpest.
Ze hebben hun trouw aan God en Oranje beleden
en zijn als Legioen voor Holland aangetreden.*

D. W. R., Deventer

NOGMAALS: WIJ ZIJN LEDE-POPPEN

Ons orgaan, bestemd voor alle lagen van ons volk, komt ook in alle lagen en telkens als wij merken, dat het dan een klankbord kan zijn voor de vele en verschillende stemmen van groepen in onze samenleving, maakt ons dit blij in het besef, dat ons blad (de stem van het Legioen) dus werkelijk in dienst staat van ons gehele volk.

Zo kregen wij ook een fijne brief vol vertrouwen van een middenstander. Nu is de middenstand altijd een belangrijke middenmoot van ons volk geweest. Die middenmoot zit nu zwaar in de verdrukking en het is goed, daarvan de stem te beluisteren; die stem spreekt dezelfde taal van Oud-Wapenbroeders en waarschuwt voor dezelfde gevaren, die ons volksbestaan bedreigen.

Wel middenstand, het enige wat wij kunnen zeggen is, dat wij op dezelfde barrière staan en dat wij elkaar gevonden hebben in het punt van overeenkomst. Dat punt is voor jullie de bedreiging van je eigen bestaan, voor ons een gevaarfactor voor het algemene landsbelang: de overheidsbemoeienis van de geleide economie. Laten wij samen dit deel van de grote patrouille lopen!

M. de Redacteur,

Met veel belangstelling nam ik kennis van de inhoud van uw periodiek „Oud-Wapenbroeders” waarin een geluid te beluisteren is waarop reeds te lang gewacht werd, nl. dat 't Nederlandse volk zowel geestelijk als materieel steeds dieper in het moeras zinkt en dat deze gang van zaken niet noodzakelijk is, dat het niet alleen anders kan maar ook moet.

Deze stroming leeft niet alleen bij u maar is bij 90% der middenstanders te vinden. Het kan daarom geen kwaad indien in uw blad ook eens het oordeel van een kleine industriële middenstander wordt gehoord.

De kleine ondernemer dan is aan handen en voeten gebonden door de overheidsbemoeienis. Voor alles bestaan voorschriften en aangezien deze in de regel door ondeskundigen zijn samengesteld, zijn zij buitengewoon omslachtig, dikwijls niet uitvoerbaar en worden gecontroleerd door ambtenaren die vóór alles hun eigen bestaansrecht moeten bewijzen.

Maar u interesseert natuurlijk in de eerste plaats de positie van de

werknemer als gevolg van de huidige politiek en laat ik deze daarom onder de volgende punten bespreken:

1e. De geleide economie houdt geen of bijna geen rekening met vakbekwaamheid. Zowel de bekwame als de onbekwame werknemer wordt ingedeeld in een bepaalde klasse of groep en ontvangt hetzelfde loon. Wanneer een patroon de bekwame méér betaalt, zijn beiden in overtreding en kunnen gestraft worden. Dus de prikkel tot eigen ontwikkeling wordt weggenomen.

2e. Of de werknemer vlot dan wel langzaam werkt, mag van geen invloed zijn op de beloning. Welke prikkel bestaat er dan om tot productieverhoging te komen?

3e. Het loon wordt door de overheid niet meer vastgesteld op basis van prestatie, maar naar behoefte. Voor hetzelfde of beter werk ontvangt de vrijgezel of gehuwde man zonder kinderen minder loon dan zijn collega met een groot kinderaantal en hem wordt enorm veel belasting afgehouden. Ook hiervan is het resultaat, dat de prikkel tot betere en

meer resultaten is weggenomen.

4e. Als de werknemer de moeilijkheden van zijn werkgever ziet, die door de overheid geringelood wordt, zal de animo om zelfstandig patroon te worden er niet zijn. En er zijn nog ongeveer 200.000 middenstandsbedrijven in ons land.

5e. Als gevolg van de vier genoemde punten wordt de individuele ontwikkeling geremd evenals het zelfstandigheidsgevoel en het verantwoordelijkheidsbesef. Daarvoor in de plaats komt de Jan Salie-geest.

M. de Redacteur! Dit zijn de gevolgen van de geleide economie, van het dirigisme, voor de werkgevers en -nemers in de middenstand. En wanneer dit zou doorgaan zou de toekomst er droevig uitzien. Daarom is het zo bemoedigend, dat overal het verzet aan het groeien is. Voorlopig nog traag, maar steeds duidelijker waarneembaar.

Bij de middenstand is er het verzet tegen de bureaucratie, ambtenarij en geldverkwisting; tegen de beroving van vrijheid en individualiteit.

De werknemer wordt zich bewust dat zijn beloning niet door zijn vak-kennis, ijver of karakter bepaald wordt, maar door de een of andere commissie. Dat hij tot een nummer wordt gedegradeerd. Dat hij daarnaast ook tot het besef komt, dat dit zijn terugslag moet hebben op het moreel van geheel ons volk, is hetgeen uit de „Oud-Wapenbroeders” duidelijk naar voren komt. U heeft daarmee ons iets gegeven, waarnaar vele middenstanders reikhalzend hebben uitgezien.

B. E. F.

Amsterdam, 20 Januari 1952

Reeds eerder noemden wij het boekje „Burgerschap en Burgerzin”, dat aangeboden wordt aan de jonge staatsburgers, die de kiesgerechtigde leeftijd van 23 jaar hebben bereikt. Hoe ver is het reeds in ons land gekomen, dat het noodzakelijk is de jeugd middels een handleiding te instrueren omtrent de simpelste normen van het Nederlandse- en democraat-zijn? Onze voorouders, de grondleggers van onze staatsvorm, die met de rijkdom van hun geest, met het zweet van hun arbeid en het bloed van hun vrijheidsoorlogen het erfdeel Nederland bouwden, hadden geen handleiding te hunner beschikking.

Wát er tegenwoordig mis is in dit land van ons, laat zich misschien het beste uitdrukken door de noodzaak, in genoemd boekje o.a. onderstaande bakens op te stellen op de drempel van de kiesgerechtigde leeftijd:

„Wij moeten trachten — te herstellen en wij kunnen dit alleen doen op dezelfde wijze, als vorige geslachten

de welvaart opbouwden: door ondernemingszin en arbeid.”

„Er leeft in ons volk — en dat is één der kostbaarste erfgoederen, die wij te beschermen hebben — een sterke vrijheidswil. Een allesoverheersend verlangen naar vrijheid, dat als een zuurdesem heel onze Vaderlandse geschiedenis heeft doortrokken.”

„Wij zouden verraad plegen jegens het erfdeel onzer vaders zo wij van onze vrijheid maar ook een haar lieten krenken.”

Wij zouden willen voorstellen, van deze drie waarheden (uit naam van de overheid geschreven) bordjes te laten maken en deze te doen ophangen in alle departementale vertrekken, waar de ontelbare voorschriften, bepalingen, verordeningen, richtlijnen e.d. worden uitgebroed, die de ondernemingszin blussen, de menselijke vrijheden beknotten en daarvan niet slechts één maar een schedel vol haar krenken.

Over de sloot

Wij horen bij elkaar, en zullen dat tonen!

EERST de uitwerking van dat helpende handje, dat jullie je sobats toestaken:

Beste vrienden,

In ons vijfde nummer werd gevraagd om mij postzegels te willen sturen. Aan die oproep is door velen gevolg gegeven; door zóvelen, dat ik niet in staat ben jullie allemaal persoonlijk terug te schrijven. Het was geweldig, of ik kan beter zeggen: het is geweldig, omdat er nog steeds brieven komen. Niet alleen van mijn vrienden Legionnaires, maar ook van hun Moeders, hun Vrouwen en Zusters, ik kan jullie niet zeggen hoe dankbaar ik ben. Nu weet ik wel, dat het niet jullie bedoeling is om daarvoor bedankt te worden, maar toch wil ik het doen en wel om de volgende redenen:

Jullie hebben me met al jullie zegels zo'n fijne tijds-passering gegeven en zulke mooie aanwinsten voor mijn verzameling, dat ik met mijzelf geen raad weet. Ik geloof zelfs dat het goed is geweest voor mijn gezondheid. En dan het belangrijkste: met jullie brieven kwam er nog iets anders bij mij en dat is de grote betekenis, die jullie spontane reacties voor mij heeft. Ben ik, nu ik al zo lang ziek ben, misschien een beetje sentimenteel? Ik geloof het niet; wel zijn mijn gevoelens sterker geworden en dieper dan toen ik nog gezond was. Daarom heeft deze stroom van brieven een dubbele waarde voor mij, een waarde die groter is dan velen van jullie vermoeden en diezelfde waarde, nu weet ik het beslist, zal ons Legioen groot maken. Zolang dergelijke gevoelens van vriendschap en hulpvaardigheid en liefde in ons Legioen leven, is het bestaansrecht er van verzekerd en kunnen we veel bereiken. Bereiken, niet alleen voor onszelf (o, jullie weten niet half, wat jullie voor mij bereikt hebben), maar voor het hele Nederlandse volk. Dát moest ik jullie even zeggen.

Jullie dankbare vriend,

A. van den Bos,

C1 Sanatorium, Appelsga

Maats,

Die oproep, weet je wel, voor een demoblepeltje voor mij, heeft prompt z'n uitwerking gehad, waarvoor mijn dank, Redactie. Eén van onze Legionnaires stuurde er mij niet één maar twee en wat de afrekening betrof, dat zat wel snor. Een Legioen met zulke mensen kan een moreel fiksen, waar Holland de vruchten van zal plukken. En jij, sobat M.S.M. Schim van der Loeff, Bagijnhof 32, Medemblik (N.H.), op deze plaats nogmaals mijn hartelijke dank; ik zet hier je naam voluit, omdat ik 't zo veel samen uit, samen thuis! Met de vaderlandse groeten,

J. H. Peeters,

Asdonckerweg 1, Horst (L.)

Van den Bos en Peeters, wij schurken ons even behagelijk als jullie in de warmte van het Legioens-moreel!

Sobats, wie heeft er postzegels voor een invalide? Alle gebruikte, zowel binnen- als buitenlandse, zijn van harte welkom. Ze zijn voor een honderd procent invalide maker, die door inzet van zilveren platen weer in staat kan worden gesteld om enige arbeid te verrichten. Van dat niets-doen gaat hij geestelijk en moreel kapot. Zijn

naam is: G. WALDA, Bronlaan E 163, Dokkum (Fr.). En anders kun je ze aan mij sturen, dan zorg ik wel voor de rest; mijn adres is: H. H. W. GRAVEKAMP, Middenweg 5, Valkenburg (Z.H.), post Katwijk.

Wie weet het adres van de ouders van JOOP BOOS, oud-verbindingsman 2-5 R.I. (X-brigade, Oost-Java), die gevallen is bij de opmars naar Modjokerto? Sobat H. F. P. Ladan, Hoogweg 325, Loosduinen, stuurde ons een foto, die van veel waarde zou kunnen zijn voor Joop's ouders.

Oud-OVW-er JAN PAK, Zwedenstraat 27a te Rotterdam heeft nog wat oude „Wapenbroeders" uit Indonesië meegepikt; zijn er zieke maats die er belangstelling voor hebben?

Maat J. VAN DER KLEY, Windlustweg 16 te Wassenaar heeft een abonnement op Elsevier's Weekblad. Is er een sobat, die belangstelling heeft voor dit interessante blad maar er de centen niet voor heeft? Laat hij 't aan Van der Kley schrijven en hij krijgt elke Dinsdag de Elsevier's thuis.

Nou stond er in ons vijfde nummer een gedicht uit „Tussen sawahs en bergen", het gedenkboek van de T-Brigade (Midden-Java), waarvan sobat J. WESTERHOF, Julianalaan 41 te Maastricht, deel uitmaakte. Nou heeft die sobat dat boek notabene niet; erger nog, hij sprak iemand van 2-13 R.I. van diezelfde Brigade en die vertelde dat ze er in Indië al voor gedokt hadden, maar ze hebben niets meer van dat gedenkboek gehoord. Is er iemand, die middels een publicatie in Oud-Wapenbroeders, al die veteranen uit het Tijgernest kan inlichten?

En sobat J. VAN DEN DRIFT Jr., Nachtegaalstraat 46-bis te Utrecht, zou graag een tekening met maten willen hebben van een ouwerwetse tempot, zo'n veldbed, je weet wel. Wie helpt er hem aan? hij wil er één maken. Tussen twee haakjes: heeft Oud-Wapenbroeders je aan een bepaald complex geholpen, sobat?

Ouwe sobats uit Zuid-Sumatra, die herinneringen hebben aan het TNI-bataljon X „Singga Indonesia" (Cdt. Lt. Hutabarat), ten tijde van de tweede politionele actie opererend in de daerah Bengkoelen, kunnen bij sobat G. TOREN, Hyacinthstraat 190 te Groningen, een foto van dat bataljon, compleet met de twee Jappen en genomen op het voetbalveld van Pagar Alam, krijgen. Prijs voor een grote afdruk één gulden. Wat er op overblijft gaat naar de penningmeester van het Legioen om de jongens te helpen, die het lidmaatschap van het Legioen niet kunnen dokken.

Is er iemand, die een momenteel werkloze sobat-timmerman aan werk kan helpen? Liefst omgeving Haarlem. Laat 't ons alsjeblieft weten!

Wie helpt het secretariaat aan het juiste adres van H. WOLTHUIZEN? Volgens opgave zou hij wonen: Händelstraat 9, Leeuwarden, maar wij krijgen ons blad als „onbestelbaar" terug.

TEMPAT-PIEKERANS

van Mastufa

VI. BEGRIP

DE SOBATS weten, dat Mastufa met een overballast aan herinneringen uit Sarina-land rondloopt en dat die herinneringen zijn geestelijk voedsel van tempo-sekarang kruiden. Soms smaken ze als de gemeenste lombok rawit, soms geven ze net dat smaakje dat zijn piekerans zo vreugdig maakt. Nou, en dat laatste heeft hij vandaag mogen beleven aan een knipsel, dat een sobat van-beneden-de-kali hem opstuurde.

Het artikel ging over stroperijen en een politiemann, ergens uit de buurt van desa Fijnaart. D'r waren twee lichtbak-sjotters aan het rondbanieren in de donkere nacht, een politiemann liet ze dicht bij komen en schreeuwde toen van: Halt, politie! Nou, eerlijk gezegd daar zou Mastufa zich ook het kalé . . . van geschrokken zijn en hij kan zich best indenken, waarom toen die twee orangen aan de lari gingen. Was 't daar nou maar bij gebleven, maar opeens gebeurde 't: één van die lui draaide zich bliksem-snel om en . . . Mastufa ziet 't al gebeuren: kolf naar de heup, de korte zwaai met „toean mik-mik-maar op toean's gevoel!" zoals de oud-marsosé-schietinstructeur van Mastufa het zou zeggen en hup: ráng! . . . in de richting van de politiemann, die, gelukkig, niet geraakt werd. (Zonder rot te willen doen: daar moet's op gelet worden bij de herhalingsoefeningen van die knaap!). We zitten niet in een pelopporland en daarom mag dat niet zo maar en daarom ook werd de vent ingepikt.

Maar nou komt 't: toen de zaak in behandeling kwam voor de Bredase Rechtbank, sprak de openbare aanklager, de Officier van Justitie, als volgt:

„Misschien verwacht u van mij een fel requisitoir, maar dat zal en kan ik niet houden. Sommige zaken zijn gediend met haast; andere met kalmte en beraad. In dit geval meen ik, dat de laatste handelwijze de juiste is. Eerst had ik aangenomen, dat verdachte met opzet geschoten had om de politiemann van het leven te beroven. Dat neem ik nu niet aan. Ook niet, dat het schot van schrik afging. Mijn overtuiging is, dat verdachte bang is voor een fikse straf. Wel ben ik van mening dat verdachte opzettelijk schoot, maar niet met opzet om de wachtmeester te raken. Alles ging zo vlug in zijn werk, dat mikken uitgesloten kon worden. De diensttijd in Indië kan deze reflexbeweging verklaren. We moeten deze zaak eigenlijk niet met Nederlandse ogen zien. Verdachte heeft vier jaar in Indië gediend en men moet bij de beoordeling voor ogen houden, dat hij dat schieten meer in zijn leven gedaan heeft."

De eis en wat daaromtrent straks besloten zal worden door de Rechter doen hier eigenlijk verder weinig. Het voornaamste heeft Mastufa al uit het requisitoir gepeurd en dat is iets geweest, wat hem helemaal blij en licht van binnen maakte. Daar is dan dat begrip voor alles, wat Mastufa en alle vechtpetgeuzen in de guerilla-wereld onder de klapperbomen heeft moeten meemaken en wat hun heeft gevormd met de genadeloze handen van een keiharde boetseerder. Soms, en soms heel erg vaak, lijkt het er op, of de boetseerder een cynicus was, die geen rekening hield met de omgeving, waarin straks zijn producten weer terug moesten keren, je weet wel, dat verhaal over de kloof, waarvan één van Mastufa's sobats in het vorige nummer van zijn bloedeigen lijfblad „Oud-Wapenbroeders" zo treffend vertelde.

Maar opeens, terwijl hij al zo heel vaak zich heeft ge-duizeld aan de schijnbaar onoverkomelijke diepte van de kloof tussen vechtpet en bolhoed, ziet Mastufa ginds, in



Breda, de vertrouwde vormen van een bruggetje. Een echt bruggetje, een soenggoe-sekali-bruggetje. En de bouw van dat ene bruggetje heet, zoals Mastufa het leest in dat knipseltje, Mr. Hustinx, Officier van Justitie te Breda.

Dank u wel, Mr. Hustinx, namens alle sobats van Mastufa en Mastufa-sendiri. Mastufa en de zijnen beloven u hêus, dat zij nou ook niet almaar, alleen om nóg meer te kunnen genieten van dat begrip voor wat we achter de rug hebben, missende of rakende heupschoten zullen presteren op politie- of andere mensen, betoel tidak, en we zullen ook geen andere rottigheden uithalen, integendeel, uw begrip legt op ons tmeer de verplichting, om alleen maar het beste uit onze Indië-tijd weer op te diepen.

En hoe méér begrip er in Nederland's volk zal komen voor de geestelijke ballast van de Indië-mensen, hoe meer en beter zij dit ook kunnen demonstreren.

DE ZWARTE LIJST

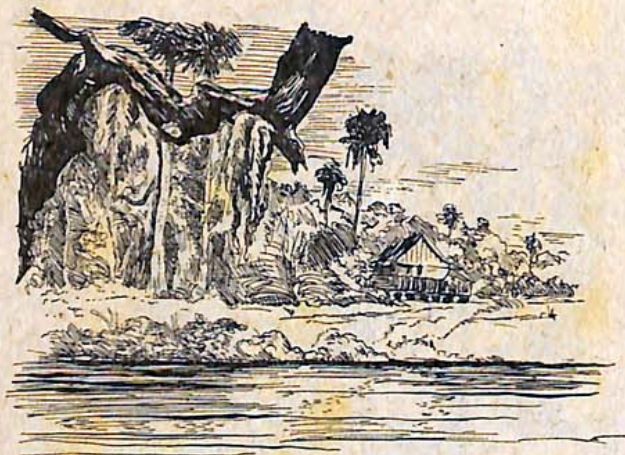
HOU' IN DE GATEN DE NAVOLGENDE
KRANTEN EN WERKGEVERS!

ZEISTER NIEUWSBODE, 28 Januari 1952: „CHAUFFEUR voor autoverhuurinn. en garagewerk, boven 21 jr. enz. VRIJ VAN MIL. DIENST, enz. Br. no. 1629 ZN."

VOLKSKRANT, 4 Februari 1952: INTERNATIONAAL CONCERN te Amsterdam vraagt AANKOMENDE BEDIENDE voor aministratieve werkzaamheden. Vereist wordt: enz. VRIJ VAN MILITAIRE DIENST of MILITAIRE DIENST VERVULD etc. Brieven onder no. 1068 de Volkskrant".

VAN HUIS TOT HUIS, HET WEEKBLAD VOOR ALLE INWONERS VAN GOUDA, 7 Februari 1952: „Gevraagd halfw. machinaal AARDEWERKDRAAIER en CHAUFFEUR-MONTEUR, lft. 19—20 jaar, VRIJ VAN MILITAIRE DIENST. Br. o. no. 8706 bur.v.d.bl."

Een bepaald nieuwsblad uit het Noorden, dat inmiddels de belofte heeft gedaan dat het niet meer zal voorkomen: „GROOTHANDEL IN IJZER, STAAL EN IJZERWAREN in het Noorden des lands vraagt voor direct een VERTEGENWOORDIGER. Vereisten: enz. VRIJ VAN MILITAIRE DIENST, enz. Eigenhandig geschr. br. m. uitvoerige inlichtingen, onder bijvoeging van recente foto onder no. 1268 bureau dezès."



SURINAME :

Nu aanpakken !



In ons vorige nummer schreven wij over de „Plan“-ziekte, die nu ook Suriname heeft aangetast, en hoe deze ziekte het initiatief en de ondernemingslust van particulieren en maatschappijen verlamt en onmogelijk maakt. Nu is critiek, zonder daar tegenover een ander idee te ontvouwen, alleen maar negatief en zinloos. Daarom bespreken wij nu wat onze voorstellen zijn voor Suriname. Het is het voorstel van onze hunkerende harten en jeukende handen, die wij, de kern van ons volk, zo graag ten dienste zouden willen stellen van de toekomst van Nederland, Suriname en Nieuw-Guinea.

Ons voorstel is: direct beginnen met werken.

Dit lijkt een onverantwoordelijk iets maar hoeft het niet te zijn. Het is niet zo dat men van Suriname eigenlijk niets weet. Wij geven direct toe dat het voor het aanleggen van ondernemingen, zoals wij die in de Oost hadden, nodig is dat er eerst behoorlijk bodemonderzoek plaats heeft en het werkkrachtenprobleem wordt opgelost. Maar indien men op korte termijn mensen naar het land zou kunnen brengen en hen een redelijk bestaan geven, dan geloven wij dat hiermede een van de beste grondslagen wordt gelegd voor de toekomst van Suriname. En wij geloven beslist dat dit kan. We denken nu in de eerste plaats aan de vele Indische Nederlanders die in Nederland vertoeven. Zij hunkeren veelal weer naar de tropen. Het is voor hen niet zo prettig hier, het zou voor hen en voor Nederland gunstiger zijn als ze naar Suriname konden. En het zou voor Suriname gunstig zijn als er meer mensen kwamen.

Wat moeten ze daar dan doen? Ze zullen zich inderdaad moeten omschakelen. Voor de ontwikkeling van ieder land, zeker ook voor Suriname, is landbouw de beste grondslag. Mijnbouw en industrialisatie kunnen heel mooi zijn, maar de landbouw maakt het land onafhankelijk voor zijn voedselvoorziening en stelt het in de gelegenheid ook tegenslagen in economisch opzicht te incasseren.

Nu moeten deze mensen zich gaan instellen op de landbouw. Te beginnen met veel soorten voortbrengselen is dus niet goed, de hoofdzaak is dat

zij na de eerste oogst hun eigen voedsel binnen hebben. Suriname heeft heel wat gebieden die geschikt zijn voor rijstbouw. Rijst is ook een artikel dat op de wereldmarkt mag rekenen op een behoorlijke afzet, voorlopig zelfs in onbeperkte mate. Laat ze dus rijst verbouwen.

Wij zien dat er bij het Nickerieplan in Suriname geheel gedacht is aan onze Zuiderzeewerken; alles moet tevoren klaargemaakt zijn, er worden boerderijen gebouwd en deze boerderijen worden dan verpacht, alles kant en klaar. Doen we dat ook in Suriname, dan duurt het jaren voordat men mensen kan laten komen. Daarom is de oplossing het zelf te laten opknappen.

Wij stellen voor, dat men nu hier vrijwilligers vraagt onder de Indo-Europeanen. Het moet zo worden, dat hele families gaan, opa en oma kunnen ook mee. Dan nemen we honderd van die families en brengen die in een kamp in de buurt van Wageningen. Onder toezicht van de Landbouwhogeschool begint men direct te onderwijzen in mechanische rijstbouw. Een deel van de jongemannen krijgt les in het gebruik van bulldozers, tractoren enz. Liefst zoekt men ook een paar man erbij die na 1945 bij de pioniercompagnieën hebben gediend.

Men beginne direct, nog in Maart. Men plege inmiddels overleg met Suriname en vraagt voor deze groep achthonderd hectare grond, geschikt voor rijstbouw; grond die met boten bereikbaar is en liefst niet vlak bij de reeds ontgonnen gebieden rond Paramaribo. Bijvoorbeeld langs de

Corantijn, de Coppename of de Marowijne.

Dan gaan in Augustus de mannen erheen. Met bulldozers en zaagmachines e.d. Zij bouwen daar van de materialen van het land de woningen. Dit kan in een tropisch land heel best, we zien in Indië ook dat ieder zijn eigen huis kan bouwen. Dan volgen hun families in October, vóór de volgende winter. Men kan nog vóór Mei, als de regens beginnen, voor ieder gezin minstens een hectare grond hebben schoongemaakt en plantklaar gemaakt, dan gaat de eerste bibit de grond in en in September 1952 hebben we de eerste oogst. De vrouwen en de oudere mensen beginnen, zodra ze er zijn, met de aanleg van de groentetuintjes; zij zorgen voor wat geiten en wat kippen en de lui hebben een bestaan. En terwijl de rijst groeit en nadat de oogst binnen is, wordt verder ontgonnen en 1953 kan rijstuitvoer geven.

Ondertussen gaat men in Nederland door met de opleiding en in 1952 kan men een paar honderd families uitzenden. Er komen in Suriname een paar flinke nederzettingen en meer mensen. De Indo-Europeanen krijgt er vaste voet; er kunnen er ook heen die het bosbedrijf entameren, op grotere ondernemingen als werkkrachten gaan samenwerken enz.

Het klinkt alles eenvoudig en het is in wezen ook eenvoudig. Men moet bij zulk ondernemen aanvaarden, dat de eerste jaren schoolopleiding wordt gegeven door een paar vrouwen zonder onderwijsacte, dat er een paar vrouwen een korte opleiding voor vroedvrouw en verpleging krijgen en de dokter maar af en toe eens komt kijken, dat komt in de wereld nog vaak veel erger voor. Maar men geeft de lui een kans en een goede ook.

Dan de kosten. Het lijkt ons dat we met de opleiding, inbegrepen de kosten voor levensonderhoud gedurende de tijd tot September 1952, met de uitrusting, waarbij per gezin ook

wat kippen en een paar geiten en voor het geheel een aantal zware landbouwmachines, met een landbouwconsulent als hulp voor 't eerste seizoen — er moeten kunnen komen met een 2½ miljoen voor honderd families. Dat geld en wat men voor de grond berekent, kan in voorschot worden verstrekt, een jaar of tien zal men vrijdom van belasting moeten geven. Het geld dat men hierin steekt wordt echter dadelijk productief besteed. De mensen hebben de gelegenheid zichzelf een behoorlijke toekomst op te bouwen en Suriname wordt opengelegd.

Vraagt men nu of wij vinden dat dan tegelijk al het andere, vooral wat bij het tienjarenplan wordt genoemd, maar opzij moet worden gelegd, dan zeggen wij als ouwejongen: om de doolie dood niet!

Maar wel anders aanpakken!

Niet met een allesomvattend plan komen. Uitkijken waar nu direct het meeste bereikt kan worden; daar het onderzoek speciaal op richten en daar gaan werken. En dan vooral trachten hiervoor particuliere ondernemers warm te maken, want bij particulier ondernemen behoudt Suriname toch de zeggenschap. Moeten de Internationale Bank of vreemde regeringen dat doen, dan heeft Suriname orders te ontvangen en zal er wel van buitenaf worden gezegd, wat er gedaan moet worden. En dat zal ook aan zijn bevolking van nu op de duur niet zo ten goede komen. Het wordt dan niet

Kleinlandbouwer's veehouderij in Suriname, temidden van oerbos.



Opname: Dr G. Stakel

Foto: Archief Kon. Inst. v. d. Tr.

een land dat zo juist zijn staatkundige onafhankelijkheid heeft ontvangen, het wordt dan een kolonie van het buitenlands kapitaal.

Suriname, met hulp van Nederland, moet aanpakken waar dat kan. Overal tegelijk gaat niet, dan maar eerst op wat kleiner schaal. Er moet direct leven in de zaak komen. Het kapitaal dat aangetrokken moet worden, is ondernemerskapitaal. En die ondernemers zien van Suriname nog alleen maar de lange rij van mislukkingen, in het verleden, in hoofdzaak door het gebrek aan werkvolk; ze zijn van mening dat er in Suriname niet gewerkt wordt en kan worden. Daarom moet eerst het tegendeel bewezen worden.

Onderzoek van de mogelijkheden op landbouwgebied moet worden

doorgezet. Kijk waar men het best iets kan beginnen en ga daar het terrein karteren. Een bodemkundige dienst en een landbouwvoorlichtingsdienst moeten er zijn en blijven. Ook een bosbouwkundige dienst en enige consulenten voor veeteelt en visserij heeft men nodig. Dit alles zit nu in het allesomvattende plan besloten, wij zouden zeggen: haal ze eruit en maak er vaste Landsdiensten van. Daarbij kunnen dan direct de kennis en tropische ervaring van Nederland een belangrijke rol spelen; laat er vooral nauwe samenwerking met Wageningen zijn.

Voor Suriname geldt wel heel sterk de beroemde uitdrukking: Nie klesse, POETSE!

G. W. T. D.



Boek- bespreking

DAGBOEK VAN EEN HALVE MENS

„Een soldaat leeft prachtig averechts. De doorsnee Hollander zit te hijgen in de zonneschijn terwijl hij voortdurend angstig naar de lucht staart, waar mogelijkerwijs donderwolven zullen verschijnen. Maar een soldaat overzee leeft naar iets positiefs toe: hij leeft in zwart en gaat naar het witte vaderland, het absoluut witte vaderland en daar zal hij straks middenin spartelen. Wie niet vóór mij is, is tegen mij en grijs bestaat niet.”

DEZE HAARSCHERPE PSYCHOLOGIE is de kern van het onlangs bij de Uitgeversmaatschappij A. W. Sijthoff te Leiden verschenen „Dagboek van een halve mens”, het debuut van de jonge auteur en Indië-veteraan G. J. Vermeulen. „Oud-Wapenbroeders” wil geen letterkundige beschouwing brengen, het wil alleen zeggen dat de dikwijls verrassende expressie, uitgebeeld in een stijl die even boeiend en wisselend is als de fragmenten waren

van onze levensscaleidoscoop „daarginds”, bijzonder bekoort zodat men het boek pas na de laatste, beklemmende zinnen terzijde legt. Mét de wens, dat Vermeulen het niet zal laten bij dit eerste, jonge en goed-geslaagde werk.

Wat de inhoud betreft: in het dagboek van de hoofdpersoon soldaat Jan Krijgsman, lezen wij weer ons eigen leven van onzekerheden en teleurstellingen, maar ook van saamhorigheid en het vertrouwen in de opgedragen taak, gedragen door de onverwoestbare humor en het zelf-beschermende sarcasme. Zijn sterk individualisme helpt Jan Krijgsman de visie bepalen op de vele vwarende indrukken en ervaringen en zo groeit de duidelijke lijn die tenslotte het einde en een nieuw begin vindt in de aangrijpende climax, wanneer hij aan de benen wordt gewond en voortaan als invalide zijn weg door het leven zal moeten zoeken: de geestelijk-halve mens, die volgroeid is wanneer hij in letterlijke zin een halve mens is geworden. Eén ding betreuren wij, n.l. dat Jan Krijgsman zijn scherpe en humoristische kijk op het leven, vaak ook zijn sarcasme, gebruikt om zijn „vrouwencomplexen” uit te leven. Daardoor heeft het boek, hoé goed het ook is, het bezwaar gekregen dat zij, die thuisbleven, een enigszins verkeerd beeld krijgen omtrent het leven van hun mannelijke verwanten ginds.

Wie echter de breedheid van visie kan opbrengen, om dit bezwaar tot de juiste proporties terug te brengen, — zal uit dit boek slechts de zin halen, die tweemaal is: de beschuldiging voor hen die verantwoordelijk waren voor het gebeuren waarvan zoveel Jannen Krijgsman het (lichamelijke en geestelijke) slachtoffer werden, én de opdracht voor alle Jannen Krijgsman die er door heen kwamen en naar huis terugkeerden.

De goede naam!

In „The Christian Science Monitor” verscheen een artikel van Walter Hackett onder de titel „Incident on the Rome Express”. Nog geen maand daarna was het verhaal door meer, dan tien top-periodieken van Amerika (met in totaal een oplage van ruim 24 miljoen) overgenomen en daaruit door talrijke bladen van andere landen. Zo verbreidde de strekking van het verhaal zich onder ongeteld tientallen miljoenen lezers en . . . werd de naam van Italië met sympathie genoemd. Om het navolgenswaardige nemen we het verhaal ook in deze kolommen over.

WALTER HACKETT maakte, vergezeld door zijn vrouw, een reis door Italië. Op het station van Venetië, waar het wemelde van de toeristen, probeerde het echtpaar zich, beladen met koffers, een weg te banen door de drukte van de ingang. De kaartjescontroleur wouf bij voorbaat en met een vriendelijke glimlach de pogingen van mevrouw, om de kaartjes uit haar tas te halen, weg. Ze nestelden zich behagelijk in een coupé voor de zes uur-lange reis naar Rome. Maar met deze behagelijkheid en gemoedsrust was het prompt afgelopen, toen op de hoogte van Bologna bleek, dat de kaartjes er niet waren. Hackett had ze in zijn portefeuille bewaard en deze portefeuille was óf verloren óf vergeten bij de portier van het Venetiaanse hotel. Ook bleek, dat geen van de twee een rode cent bij zich had; al het geld lag eveneens in de verdwenen portefeuille. Het was een vervelende situatie; twee toeristen in een vreemd land zonder spoorkaartjes, zonder geld en zonder grote kennis van de landstaal. De volgende stopplaats was Florence en juist had mevrouw de spijtige opmerking geplaatst, dat ze er daar wel uitgezet zouden worden, toen de bigliettaio, de hulpconductor, ingreep.

„Het onderhoud, bekrachtigd en verlevendigd door gebarentaal, duurde een vol kwartier, maar toen hij op de hoogte was van ons ongeluk, drukte hij ons vurig de hand en bood een overvloed van warme verontschuldigheden aan voor de slordigheid van de hotelportier in Venetië, die de onvergeeflijkheid had begaan ons toe te staan, de portefeuille te verliezen. In tegenstelling tot de Amerikaanse treinen, waarover hij gelezen had, beschikte deze rapido niet over een telegraafapparaat, zodat hij tot zijn spijt het hotel niet kon opbellen om te vragen of de portefeuille terecht was.

Enkele passagiers hadden inmiddels vol interesse het gesprek gevolgd. Opeens verzocht de bigliettaio me hem te volgen. De hoofdconductor luisterde ernstig en vol interesse naar zijn assistent, toen deze mijn ongeluksmare met verve beschreef. Af en

toe wierp hij een blik op mij. Een kellner, die voorbij kwam, bleef staan en luisterde vol aandacht. Met veel moeite slaagde ik er in uit te leggen, dat ik een behoorlijk bedrag aan constanten had liggen in de safe van ons hotel in Rome. De drie braken daarop los in een stormachtige discussie. Ik wachtte op het besluit van de staf.

„Onze geëerde chef-bigliettaio zegt, hij is een zeer ongelukkig mens vanwege uw verlies”, legde de hulpconductor tenslotte uit. Zijn chef bekrachtigde deze uitleg door mijn hand met warm medeleven te schudden en de kellner bleef daarbij niet achter.

Wel, en de chef had besloten dat mijn vrouw en ik door mochten reizen naar Rome. Daar zou de hulpbigliettaio ons naar het hotel vergezellen, waar ik hem dan — alstublieft — 5100 lire zou geven voor de twee kaartjes. Als ik dat bedrag niet direct bij de hand had, dan zou de hulpconductor de volgende dag, wat dan toevallig ook een vrije dag voor hem was, zich zonder enig bezwaar en graag bij mij in het hotel vervoegen. Kon deze regeling mijn goedkeuring wegdragen?

Ik bekende volmondig van ja. We schudden met z'n allen warm en gelukkig elkaar de hand onder een stormachtige betuiging van wederzijds vertrouwen en internationale broederschap.

Toen ik weer in de coupé terugkwam, vond ik mijn vrouw omringd door een groep passagiers: ze spraken allemaal tegelijk.

„'t Is ongelooflijk”, vertelde ze me, „maar al deze mensen willen een collecte houden voor onze kaartjes.”

Nadat de hulp-bigliettaio zich op de hoogte had gesteld van wat er gaande was, gaf hij een redevoering weg om het comité op de hoogte te brengen van de gang van zaken. Toen iedereen tevreden was gesteld, schudden mijn vrouw en ik weer opgewekt de hele kring van handen, in-

clusief die van de hulpconductor. Toen wij onder de poort van Rome's nieuw en prachtig marmeren station waren doorgelopen en de Via Cavour volgden, vergezeld de hulpbigliettaio ons. Hij droeg de koffers van mijn vrouw. En wij hadden een bigliettaio, de kellner en onze medepassagiers.

In het hotel vertelde de hoofdportier ons, dat uit het hotel in Venetië een telefoontje was gekomen om het heuglijke bericht door te geven, dat de portefeuille, compleet met kaartjes en geld, gevonden was en reeds met spoed onderweg naar Rome.

Ik haalde mijn geld uit de hotelsafe en overhandigde de hulpconductor een bedrag. Hij telde het na en gaf mij toen 2000 lire terug. Ik zei hem, dat ik hem dat graag wilde geven voor al zijn moeite.

„Ik dank u wel”, zei hij glimlachend. „Maar het is voor ons bijzonder belangrijk, dat u en uw vrouw ons lands straks verlaten met een goede indruk van ons volk.” Hij schudde weer warm en hartelijk onze handen en ging weg.

Mijn vrouw en ik staarden hem na, zoals hij daar door de deur verdween en door de gloeiende hitte van Rome's zon werd opgevangen. Tweeduizend lire, voor ons van geen belang, betekenden waarschijnlijk twee dagen salaris voor de onbekende man.”



Holland is 'n goed land; laat 't de
buitenlanders merken.